

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, kedd 1922 március 21

81. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8—58, szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár: negyedévre 90 — dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

A forradalmi tavasz

Ha virágozik a szőlő, forni kezd a hordókban a bor.

Nem véletlen az, hogy a március a forradalmak ideje. Valami pantheisztikus szent egység van mindenben, ami megéri az életre hívő szent tavaszt; a zöldülő mezők, fakadó gallyak s a láz-dársa hajító gondolatok egyképen a megújuló élet válaszadásai a tavaszi nap színében és fényben fölhasznosíthatóak. A természet törvényeinek egyként alátalálja a csillagpálya, élet és gondolat. A tudomány fölfénylő igazságai detronizálták az antropomorfizmus uralmát: a kopernikusi világnézetet a földnek, a darwini az embernek és a helmholtzi tanítások az emberi szervezet erőinek, a vitallásnak kiváltságos voltát tagadták meg. Fű, fa, állat, gondolat, amoeba és kozmosz, a hangya és a mindenség ugyanazoknak a törvényeknek van alávetve s ugyanazoknak az erőknek megnyíló tőzása a természet lázadása: a tavasz és a láncra vert gondolat lázadása: a forradalom.

Nem a véletlen játéka hát, hogy egy félszázaddal ezelőtt a párisi kommunék ezekben a tavaszi napokban viharzott ki az elszántságból és kétségbeesésből, majdnem azon a naplári napon, amikor a magyar proletárdiktatúra megszületett, mint ahogy a 48-as forradalmakat is a tavaszi szél hurcolta végig a fagyostelű Európa tes én, márciusban dőf ele a főbátorodó szabadság Julius Caesart és március volt akkor is, mikor örök életre föltámadt a háomárjig elemeltet lge.

Egy fél évszázadnak távlatából s egy fél évszázad zsúfolt eseményeinek fénye mellett ma már sine ira et studio lehet ítélkezni a francia kommunék fölött. A kommunizmus olyan szükségszerű jelensége a háorvezetésnek, mint a ká v sebaj a sarlacsanak. Ös-z ropandó ország romjai közt, összeroppanó lelkek roscsai közi talál termé talajt a kommunizmus részeg hite és (líriasz) valósága. A rohad s penészvára. A csatavesztett Franciaország, a csatavesztett Oroszország, a csatavesztett Magyarország fuhadt bele a kommunék fertőjébe, amikor a hajdókló ország bukásában már mindent megkísérelt s a kétségbeesés elántságával hurcolta el elalélt testét az iszapos örvényig azzal a hittel, mely fogékony a csudákra és hisz csodátevő hatalomban. A buddhizmus a fatalizmusvallása, a kereszténység a szretete, a profstanizmus a vizsgálódó értelem, — a kommunizmus a nyomor és kétségbeesés.

Kommunizmus volt a primitív társadalmak kollektív élete. Kommunizmus a államot szerveztek meg a XVIII. században a jezsuiták Délamerikában. És — a francia forradalom

ugyanugy hurcolta a guillotint alá a negyedik rend lázadóit, mint a közársaság arisztokrata ellenségeit. És — a francia kommun ideiglenes tanácsában csak egy munkás képviselő volt s a képviselőtestületnek csak egy töredéke került ki Marx táborából. És — az orosz kommunának a cári Brusszilov a főparancsnoka és a nagytőkés Krasszin legfőbb szervezője. Nincsenek törvények amelyek csak az emberekre érvényesek, az ember a világ rendjében nem élvez exterritorialitást, de nincsenek olyan törvények se, melyek csak egy társadalmi osztályra lennének érvényesek. Ha egyszer föllobog a forradalom tüze — pyromaniakus lesz könnyen mindenki.

Tavaszi vérhullám, tavaszi fényáradat játéka az egész. Egy nagy

istenség lapdázik velünk s míg mi fölhalgunk a tudomány zsámolyára, vért verejtkezünk és testet szaggatunk, hogy a végtele világ kitárt égboltján egy tenyérrnyi fölt megismerjünk v-gy rábukkanjunk a jelenségek értelmére — nem ejt-e ki egyszer pusztá szeszélyből ölelő, szorongató markából valami részeg isten az egész emberiséget és valamint amiben bimbózik az élet és fölfelik a jövőndő.

S amíg mi áldozunk szent, nagy, embert megváltó, észt koronánk forradalmáról, nem gondolunk-e arra, mi lesz velünk és mi lesz egész világunkból, ha egyszer a vonás és tisztás törvényeit diadalmasan törí ösze a világrend forradalma?

Ujból elodázódott a politikai válság megoldása

— A moratórium-törvényt levették a szkupstina napirendjéről —
Vita a választójogi törvény körül

A hétfői napot politikai körökben belpolitikai szempontból döntő jelentőségűnek tartották, mert ekkor kellett volna eldőlnie annak, hogy a radikálisok és demokraták meg tudnak-e egyezni egymással a kereskedők külföldi tartozásainak elhalasztásáról szóló törvényjavaslat tekintetében. Ezenkívül az önkormányzati törvény 44-ik szakaszának meg a választójogról intézkedik, szintén hétfőn kellett volna a törvényhozó bizottság ülésén eldőlnie. A feszült várakozásnak megfelelően a képviselők majdnem teljes számban megjelentek Beogradban és élénk élet volt észlelhető a parlament és a pártklubok környékén. Amintól politikai körökben léteik, a koalíció felbomlása azonban hétfőn nem következett be. Nem azért, mintha a pártok meg tudtak volna egyezni a vitás kérdések lényegére nézve, hanem azért, mert olyan formai megoldást tudtak találni, amellyel az elentétek kiürését legalább is néhány napra sikerült elhalasztani.

Az események sorrendje a következőképpen alakult:

A klubok ülései

A demokrata klub már vasárnap délelőtti ülészetit, azonban a végleges megállapodást nem hozták. Hétfőn szintén egész délelőtti folytak a tárgyalások. Nagyon hosszú vita után — hír szerint magának Kumanudai pénzügyminiszternek az indítványára — elhatározták, hogy a kereskedők külföldi tartozásainak elhalasztásáról szóló törvényjavaslatot a szkupstina hétfői ülésén napirendjéről levessék és csak a március 28, vagy 29-iki ülésre fogadják annak tárgyalását kitűzni.

Ezzel a javaslattal a demokrata-klub elnöke, Davidovics Ljuba fel-

kereste Pasic miniszterelnököt, a radikálisok vezetőit, aki a demokraták indítványát pártjának delutáni ülésén el is fogadta. Ennek folytán megszűnt a szükségessége a demokrata- és radikális pártok tervezett együttes ülésének; ezt a klubközi ülést valószínűleg március 28, vagy 29-ikén fogják megtartani, ha csak a pénzügyminiszter addig a moratórium tekintetében elfoglalt álláspontját meg nem változtatja.

Az önkormányzati törvény 44-ik pontját illetően a demokrata klub még most sem foglalt véglegesen állást és a vitát tovább fogják folytatni. A klub többsége azon a véleményen van, hogy az önkormányzati választásokat is a d'Hoti-rendszer szerint kell végrehajtani, míg a radikálisok a kormány javaslatához ragaszkodnak. Azt követik, hogy a demokraták is támogassák a kormány javaslatát, miután az önkormányzati törvény 44-ik szakaszát is megalkotásában.

Hétfő délelőtti 9 órára hívták össze a törvényelőkészítő bizottság ülést, melynek a vitás 44-ik szakasz fölött kellett volna határozni. Mivel azonban ugyanebben az időben a két kormányzó párt klub is ülést tartott, a bizottság teljes részvételével nem lehetett csak formálisokat intézett el és az ülést bizonytalan időre elhalasztották.

Nagyon valószínűnek tartják, hogy ez a kérdés még igen sokszor próbára teszi a koalíció erejét és nem hisznek abban, hogy a két párt álláspontját valamikor is össze lehet egyeztetni.

A moratórium- és önkormányzati törvényjavaslatról tárgyaltak ma a földműves-párt ülésén is s elhatározták, hogy a párt mindkét javas-

latnál a kormány ellen fog szavazni.

A radikális-párt delután is ülést tartott, melyen a demokraták fentemeltet elhalasztó javaslatát elfogadták.

A parlament ülése

Ilyen előzmények mellett nyitotta meg delután felhathok a parlament ülést dr. Ribar házelnök. A szkupstina igen látogatott volt; ugy a képviselői padsorok, mint a karzatok tele voltak. Olyan képviselőket is lehetett látni, akik egyébként csak a legkritkább esetben szoktak megjelenni a parlamentben.

A formalitások elintézése után az elnök bejelenté valamennyi ellenzéki pártnak Zecevicis tábornok, volt hadügyminiszter ellen benyújtott és részletesen megindokolt vádemelési indítványát. Ebben az ellenzék a szlovéniai újonckoknak télviz idején történt behívása miatt a volt hadügyminiszternek bíróság elé való állítását követeli. Az egyik indítványt Pejovics Koszta és társai nyújtották be és azt a republikánusok, szocialisták és klerikálisok írták alá, a másikat pedig Lazics Voja adta be földműves párt nevében.

Dr. Ribar elnök előreboctátja, hogy a házszabályok szerint öt napon belül napirendre kell tűzni a minisztert vad alá helyező indítványt, de ezt a parlament többsége megváltoztathatja. Ennek alapján azt javasolja, hogy ezt a kérdést a skupstina március 29-iki ülésének napirendjére tűzzék ki. A többség az elnök indítványát elfogadja.

Ezután a napirendre, a kereskedők külföldi tartozásainak moratóriumára, kellett volna átérni. Trifkovics miniszter azonban a kormány nevében, a klerikálisok állandó zajongása közben azt indítványozza, hogy ennek a kérdésnek a tárgyalását március 29-ig halasszák el. Az alkotmány értelmében ugyanis március 28-ig a szkupstinának meg kell alkotnia az általános közigazgatásról, a kerületi és járási önkormányzatokról és az ország kerületi felszámolásáról szóló törvényeket, mert különben a kormánynak rendeltetleg kell e kérdéseket elintéznie. Nehogy ez a helyzet előálljon, kéri, hogy a moratórium-javaslat előtt ezeket a törvényjavaslatokat tűzzék napirendre és csak ezeknek letárgyalása után törjenek át a kereskedői tartozások fizetésének elhalasztásáról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

A napirendi indítvány fölött vita nélkül döntenek és Trifkovics javaslatát nagy többséggel elfogadják.

Az elnök ezután az ülést 6 óra 20 perckor bezerja. A legközelebbi ülést kedden delután 4 órakor tartják, melynek napirendi tárgyát az általános közigazgatásról szóló törvény képezi.

Irattárba kerülő opciók kérvények

Már rég volt a hatóságoknak és a közönségnek annyi baja és kellemetlensége egy rendeltet végrehajtásával, mint az opciók rendeltet végrehajtásánál, pedig a többi rendeltet közt is akad homályos és félremagyarázható.

Az opció első határidejéig benyújtott kérvények nagyrészt Subotica város tanácsa — mint már megírtuk — nem terjeszthette fel a helyigminiszteriumba, miután a legtöbb kérvény hiányosan volt felszerelve, a legfontosabb mellékletek hiányoztak belőle. A kérvényezőnek nem áll módjában a többnyire messzefekvő helyekről a szükséges személyi és egyéb okmányokat beszerezni, de a rendeltet nem ismeretlen enyhítő körülményeket és a hiányos kérvények épp ezért nem voltak továbbíthatók. A városi tanács több ízben figyelmeztette az érdekelteket, hogy a hiányzó mellékleteket pótlólag terjesszék még be kérvényeikhez, ez azonban mindezekig alig egy-két esetben történt meg.

Ezenkívül voltak igen sokan olyanok is, akik az opciók rendeltet helytelenül értelmezték. Így az S. H. S. állampolgárságért már igen sokan benyújtották kérvényeiket olyanok is, akik sem nem szlovák, sem pedig nem birnak ide való illetőséggel. Ezekben az esetekben pedig az opciók rendeltet nem ad optálási jogot.

Mindezekben a vitás esetekben az opciók kérvényeket intéző főjegyzői hivatal egész mostanáig haladékokat adott a hiányok pótlására, a mai nappal azonban megkezdte az opciók kérvények végleges elintézését. Az akták ugyanis egyre gyűl-

tek a főjegyzői hivatalban, anélkül, hogy az ügyek legnagyobb részét el lehetett volna intézni. Ezért az illetékes hatóság most ugy határozott, hogy az érdekelteket felelet még egyszer beidézi a szükséges adatok és mellékletek beszerzése céljából, azonban ha ez az utolsó kísérlet sem járna eredménnyel, akkor a vitás és elintézhetetlen opciók kérvényeket a város egyszerűen irattárba helyezi.

Április elsejéig kér haladékokat a villamosvasut a sándori vonal kiépítésére

— Tizenkét millió koronába kerül az új vonal építése —

A subotici villamosvasuti részvénytársaság — mint megírtuk — az előirt határidőre nem tett eleget azon kötelezettségének, hogy a sándori vonal kiépítését megkezdje. Őt még csak nem is nyilatkozott március 15-ig, amikor az építkezés már meg kellett volna kezdődnie, azírt, hogy hajlandó-e az új vonalat kiépíteni.

Néhány napos késéssel most érkezett a villamosvasuti részvénytársaság közlése a városhoz, a mely szerint az igazgatóság április elsejéig további haladékokat kér a városiól arra, hogy a sándori vonal kiépítésére nézve végleges választ adhasson, illetőleg, hogy a munkálatokat megkezdhesse.

A villamosvasuti részvénytársaságnak ez az újabb haladék iránti kérése összefügg azokkal az okokkal, amelyekkel a bírassertünk és amelyek szerint a brüsszeli igazgatóság részéről még nem érkezett végleges döntés Suboticzára az újabb beruháráshoz való hozzájárulás tekintetében.

A „Bácsmegyei Napló“ munkatársa megkérdezte Pletikoszics Andrást dr. polgármestert arra nézve, hogy ezután mi a város állá-

pontja a sándori villamos vonal építésénél. Pletikoszics polgármester kijelentette munkatársunk előtt, hogy bár a városnak a fennálló szerződés értelmében most már meglenne a végrehajtási joga, vagyis maga is megkezdhetné a villamosvasut új vonalának építését a részvénytársaság terhére, azonban különös tekintettel a város két hetes haladékára, a város hajlandó még április elsejéig várni a munkálatok megkezdésére, hosszabb halasztásokba azonban nem kíván a város belemenni, már csak azért sem, mert a Sándor vezető vonal kiépítése a város szempontjából nagy fontosságú és kívánatos volna az új vonal mielőbbi elkészülése.

Amint értesültünk az új vonal kiépítésére mintegy tizenkét millió koronába fog kerülni a most elkészült költségvetés számításai alapján és ezt az összeget könnyven remélik Suboticzán is összehozni az új kibocsátandó villamosvasuti részvénytársaság a helyi pénzügyi körökben való elhelyezése által.

Minden remény meg van arra, hogy a brüsszeli válasz hamarosan megérkezik és néhány napon belül megkezdhetők a vonal építési-

In memoriam

Bismarck — Goethe — Stendhal.

Különös jelentőségű dátumok találkoznak most az emlékek kalendáriumában. Március 21 — Bismarck napja, márc. 22 — Goethe halálának kilencven, március 23 — Stendhal halálának nyolcvan éves évfordulója.

Lábbaljuk meg előttük az emlékezés tömjéntartóját.

Március 21-ikén kezdődött és március 21-én fejeződött be Bismarck igazi pályafutása. Mintha szimbolikus jelentősége lenne ennek a dátumnak. Új korszakot jelentett Bismarck az európai politikában s főllépése és letétnése egybeesik a napitári idoszak kezdetével. Hetvenegyben a német-francia háboru diadalmas befejezése után március 21-én lett az összekovácsolt német birodalom kancellárja és 1890. március 21-én hagyta el ezt az állást — „Elcsaptak“ — mondta, mint egy rossz csedet. A német góg Sicular-mensch-nek nevezi Bismarckot s ő valóban a század embere volt. Ma már historiai távlatból látjuk életét és munkáját. A német egység, ami az ő alkotása volt, még megvan, de a német hegemonia, a mit az ő brutális ereje kényszerített rá a világra, már romokban hever. Bismarck német politikája — Poroszország nagygyémelése volt. Az osztrákok és franciák elleni győzelmek által kifelé katonai győzelmekkel és diplomáciai mesterséggel, befelé csudálatosan megszervezett népműveléssel, az industrializmus megindításával és az általános választójog törvénybeiktatásával tette hazáját nagyvá. Erejének teljében bukott el a császári hisugságban, de bukása után némán és mozdulatlanul reneteg erőt és tekintélyt jelentett ez a pomerániai eró, ez a

„A gyöngyvirág lelke“

(Egy írő teijegyzése ből).

Akkor éjél alig aludtam fél órát. Százszor, ötszázszor elismételtem magamban boldogan és mámorosan: »holnap reggel jelenik meg a Könyv — az én első könyvem«. Már látam, hogy a vásári könyvek tarka balmaazából mint válik ki a finom rajzu fehér könyvfedél, disze a kirakatban. Az emberek megállnak előtte és így szólnak: »nézd csak, nézd, Kezdo Péternek könyve jelent meg, gyorsan vegyük meg, még mielőtt elfogy«. Kis csoportok állnak a kirakat előtt, lányok és fiúk és öregek is és mondják: »okvetlenül meg kell venni ezt a könyvet, szoktam olvasni Kezdo Péter írásait a Kis Hetilapban, szavamra mondom, ez az írő a legtöbbet ígérő talantum a tizenövegy éven aluliak között. Akad olyan is, aki ezt tagadja, vita és csődület támad, a tömeg egyre nő és mindenki az én első könyvem nézi, amely ott díszlik a kirakat közepén, a díszhelyen: Arany János összegyűjtött műveitől délre, az újdonságok között, egy Molnár és egy Gárdonyi közvetlen szomszédságában. Istennem! Milyen nehezen multak az órák. Reggel hatkor már kinyitottam az ágyból. Anyám nem kérdezte: »mi van veled, hogy még — tudta jól, hogy ma jelenik meg a könyvem, az első könyvem. O sem aludt az éjél. Nem reggeliztem, rohantam le a kóntura. A könyvkereskedések még lehunyt redőnyökkel aludtak,

de biztosan ók is az én könyvemről álmodtak. A szemetes csegettett, a vicinék hordták a szemetet, a villamos vonitva közeledett — látszólag minden olyan volt, mint más reggeleken, mégis mindenben volt valami finom és meghatótt, ez nem túlzás, szavamra mondom, bence vibrált a levegőben, hogy ma jelenik meg Kezdo Péternek »A gyöngyvirág lelke« című kötetét a szerző saját kiadásában és a Galantai-cég bizományában. Kávéházak és élelmiszertüzetek már rég nyitva voltak, csak a könyvkereskedések nem mozdultak, jellemző honunk állapotára — gondoltam elkeseredetten — a hitvány testi táplálékrol előbb gondoskodnak az emberek, mint a lelkiekről. Végre nyole óra után a Vilms császár-uton, egy könyvkirakatban megálltam a könyvemmel. A szívem majd kiugrott a helyéről, hogy én azon a reggelen mit éreztem, ott a kirakat előtt, azt csak akkor kísérlem meg leírni, ha majd legalább ötven évi praxissal rendelkező gyakorló írő leszek. Nagyon boldog voltam, pedig a könyv nem díszlett a főhelyen, mint ahogy megérdemelte volna, sőt inkább kissé a sarokban volt és egy »Karinty: Így írtek te kissé rá is fekkdt, úgy hogy a nevéből csak annyit lehetett olvasni, »Kezdo Péter«, a többi eltakarta a Karinty — hiába az öregek mindig elnyomják a fiatalokat. Most Köln Emil boldit elé sierttem, ezen antikvárius kirakatában a legszorgosabb kutatóssal

sem tudtam felfedezni művemem — biztosan nem rendezte meg. Az ő baja, gondoltam és megvetéssel távoztam az Andrassy-ut irányában. Egy divatos könyvkiadóban reménykedtem — »az tudja mivel tartozik az új magyar irodalomnak! Ott bizonyára egész külön sorom lesz, kis cédulával:

!!!Kezdo Peter első könyve!!!
!!!Most jelent meg!!!
!!!Szencziócs újdonság!!!

Az előkelő kirakatban csupa Herzeg Ferenc volt, de véges-végig csupa Herzeg Ferenc, regények és szundarabok. Az utcán, a kirakat előtt egy vörös körszakállu kis, köxy emberke állt és gyönyörködve nézte a könyveket — ez biztosan Herzeg Ferenc. Állapítottam meg magamban, biztosan ő is lejtött nézni a könyvet. A másik kirakatban csupa Dickens, Shakespeare, Molière és mas halott írő volt, azt a kirakatot éppen ezért nem is néztesenki. Nagyon fájt nekem, amit ez a könyvkereskedő velem tett és éppen a Dickens és Shakespeare kolléza irak kedvéért, akiknek már igazán mindegy, hogy kiűn vannak-e a kirakatban, vagy sem. Csak úgy tudtam magamnak megmagyarázni a dolgot, hogy a cég elfelejtette megrendelni művemet és azon tűnődtem, miképp lehetne figyelmeztet felhívni könyvemre. Hirtelen elhatározással benyitottam az üzletbe. Egy összakállu tekintélyes

emberke állt a bolt közepén. Hozzá fordultam: »Kérem, — mondtam — nem látom a kirakatban Kezdo Péternek »A gyöngyvirág lelke« című könyvét, ugyebár nincs meg önöknek.« »Kezdo Péter, Kezdo Péter — ismételte az öreg ur — és egy fiatal segédhez fordult, nézze csak meg az újdonságok között...« A segéd ur valahonnan kikaparta a könyvemet. »Tessék parancsolni« — mondta és nyujtotta felém. Rettenetesen szégyeltem magam, istennem, ha ezt valaki ismerős meglátta, egy írő, aki megveszi a saját könyvét! Az üzlet forgott körülöttem, a könyvkereskedő pedig mosolyogva nézett rám a jóságos két szemével, mint aki sejt valamit. A pénztámla voltam, mikor megjelent az üzletben az a kis, vörsszakállu emberke, aki a kirakat előtt állt, Herzeg Ferenc és az Arany hegedű című regényt kérte Herzeg Ferentől. Na, ha ő teheti, mért ne tehetném én! — gondoltam. Azzal a tudattal távoztam a boltból, hogy amit tettem, az írők körében jóvátes, az írők néha-néha kénytelenek megvenni saját könyveiket — e tapasztalat kissé lehagolt és sötét színben tárta elem a messze jövőt, amikor már egy-nél több művem lesz a könyvkereskedő forgalomban. De azért folytatam zarándokutamat. A Köruton két példány volt a kirakatban, mind a kettő a legjobb helyen, a kirakat közepén, hozzátámasztva egy jutányos áru Brehm: Az állatok világához. Ebben a boltban másfél

teutri óriás: — Bismarck. A Ieron-yolt Németország mintha nagy mű-vét gyászolni akarán, megtepett öl-tözékek nézhet most föl Bismarck hamburgi szoborkolosszúsára.

Kilencven éve annak, hogy a weinmári kormány nyulaimarolt el-nöke egy utolsó sóhajjal, amellyel „több világosságot” kéri a lassan sötétülő világra, kiheltele lelkét. M ghalt Goethe a legnagyobb költője nemcsak népének, de az egé z emberiségnek. Ezt a Montblanc nagyságot nem az utókornak kellett fölfedezni. Goethének már életében kijárt minden hódolat és minden tiszteltet, R ffele óta nem ünnepelek úgy művészt, mint amilyenell Goethenak hődotlak. Görög derü napsugarazta be életét, pogáry rózák nyiltak ki lábnyomán, a dícső ég csillagtáborra koszoruzta hom-lookát. A mély égnek, nagyságnak, a monumentálisnak klasszikus szépségű szobra minden versora. A németek könyvtárakat értelmeztek már össze műveiből és még mindig kimeríthetetlen az a csudakut, aminek neve: Goethe. A költészt í égbenyűl hercei, virágos völgye, zügő szélvész és cirgató illatfel-hője, gyászpompá és lüktető vér — Ki tudná egy pár sorba beletördelni Goethének jelentőségét és nagy-ságát. Halála évfordulóján költésze-tének emlékéből megindu tanáb-zunk vissza rá, az örökkévalóságban a halhatatlansra.

1842. március 23-án meghalt egy öreg párisi, akinek a diplomáciai pályán Henry Beyle volt a neve, az irodalomban pedig — Stendhal. Éte-tében azzal vigasztalta saját siker-telenségét: Őven évnek kell el-mulni a halálom után, hogy meg-becsüljék az irásomat. S valóban a nyolcvanas évek kritikája állapította meg először a Vörösök és feketék-rő, hogy a világ rodalom evők leo-

nagyobb regénye. Ma már azt is látjuk a legelső modern regény, mely hadat üzent a hajooros ro-manticizmusnak, amelyek életet ábr-ázol, kegyetlen őszinteséggel, ame-lyik a lélek titkait tárja föl nagy-szerű erővel és csalhatatlan látással. Stendhalnak köszönhetjük Flaubert-el

és a Vörösök és Feketek-nek a B varynét, — s ha irodalmi nagy-sága s regényének történelmi és szék-tikai értéke nem lenne meg ma is kivételes, ez is elég érdem volna ahhoz, hogy kegyellett és hálaival nézzünk vissza sokat szenvedett életére.

Németország nemzetközi kölcsöne

Páris. Ismeretes, hogy a jóvátételi bizottság ezidő szerint újból Németország adósságainak kérdésével foglalkozik, jelesül f rmulást érvel a Németországnak juttatandó nemzet-közi kölcsön számára. A Newyork Herald állítolag biztos forrásból ugy-

tudja, hogy a jóvátételi bizottság hatmilliárd márkában szándékozik megállapítani az első kölcsönkib-csálást 7 százalékos kamattal. A kib-csáltság biztosítékul Németország bányái és gyári üzemei szolgál-nának.

Az ébredők megzavarták a Polgári Párt gyűlését

Vasárnap Budapesten folytatód-tak azok az erőszakosságok, melyek Pécsért, Szegszárdon, Debrecenben már bevaltak.

Vasárnap tartotta meg a Nemzeti Polgári Párt első nagygyűlését. Bu-dapesten. Az első szónok Szé-eky Ferenc volt, utána Hein-rieh Ferenc, a Friedrich-kormány új kereskedelmi minisztere emel-kedett szólásra. Alig kezdett bele a beszédébe, a hallgatóság köréből elkezdtek kiabálni.

— Eláll, eláll, nem hallgatjuk meg.

Nagy zavar keletkezett. A lár-ma egyre fokozódott s a lármat rendező ébredők kiadták a jelszót:

— Énekeljük a Himnusz!

A Himnusz éneklése közben a hallgatóság az ébredőkkel el kezdtek dulakodni. Az ébredők negyven lehettek, akiket végül mégis

csak sikerült kituszkolni a terem-ből. Dulakodás közben azonban bizbombákat dobáltak el, amivel lehetlenné tették egy időre a te-remben való maradást.

Heinrich Ferenc ezután foly-tatta megzavart beszédét. Alig telt el azonban tíz perc, a kidobott éh-redők nagy verosítésekkel vissza-jöttek. A rendőrség elszánt tagjai azonban nem engedték be őket a te-rembe. Ekkor

formális verekedés

fejlődött ki közöttük, többeket v é-resre vertek.

A teremben már Lukács László beszélt, de a nagy zajban és izgalomban senki se hallotta, hogy mit. Az ébredők eltávoztával került sor a többi felszólalásra. Lakatos Gyula, Vészi József és Gaáry Vilmos mondtak a gyűlésen be-zsédet.

A kormány a rapallói szerződés végrehajtásáért

— D'Annunziót államfőnek akarják kikihátni —

Beograd. A sajtóroda hivatalosan közli: Facta miniszterelnöknek és Schanzer külügyminiszternek az olasz parlamentben tett kormánynyilatkozatai arról, hogy a rapallói szerződést mielőbb végre akarják hajtani, Beograd-ban nagyon kedvező benyomást kel-tett. Másrésről azonban meg kell állapítani, hogy az olasz kormány nincs kellőképen informálva a fumei lazadás eseményeiről. Késésgbevonha-tatlan tények, melyeket érdektelen tanuk is igazolnak, hogy a lazadást olasz területen, olasz álami szolgá-ltalan álló egyének készítették elő.

A fumei polgárságnak csak egész kis töredéke vesz részt ezekben a moz-galmakban. A faszisták Triestből, tehát olasz területéről jöttek két pán-célautón és több másik gépkocsin, továbbá az olasz államvasutak vasuti szerelvényein. Az olasz flottának a fumei kikötőben levő egységit nyugodtan végignézték, hogy a M. A. S. 48. számú hajót a kormány-palota bombázására használják fel. A fő-támadd az olasz követség épületé-ből indult ki Fiume ellen. Az ott levő olasz katonák és csendőrnem-csak hogy nem akadályozták meg a vérontást, hanem ebben maguk is résztvettek, aminek az ő körükből s több halottja és sebesültye volt, köztük egy aktív tiszt is. A halottakat Abbáziában nagy ünnepség mellett temették el.

Mind ezek a fentemlítt tényeket a helyszínen érdektelen vegyes bizott-ság még ma is megállapíthatja.

Róma. A kormány elhatározta, hogy csapatokat küld Fiume pacifikálá-sára. A sajtóban az a hír terjedt el, hogy a kormány végrehajja a rapallói szerződés pontjait és így sorra kerül a dalmát tengerparton levő har-madik zóna kiürítése is, mert a kor-mány nem akarja, hogy ez a kérdés a genuai konferencián szóváttessék.

Páris. Az SHS. kormány a kis-antanthoz fordult, hogy lépjen közbe a rapallói szerződés végrehajtása érdekében.

A legutóbbi zendűs óta rendkívüli változások történtek Fiumében és a helyzet teljesen fejetejére van állítva. A város katonai diktatúra alá jutott. A legnagyobb ur Cabrana carabinieri-hadnagy, aki a faszisták élére került s a városban kihirdette az ostrom-állapotot. Minden hatóság engedel-meskedni kénytelen a faszisták parancsának. A városban este nyolc órákor be kell zárni minden nyilvános helyiséget, tíz óra után pedig senki nem szabad az utcán járnia. Fiume hermetikusan el van zárva minden oldalról. A Piazza Danten és a Piazza Adamichon, valamint a korzón gépfegyverek rémítik a közönséget. A város kiemelkedő pontjain ágyukat állítottak föl.

A faszisták most már ellentébe kerültek a nacionalista pirtal is, amellyel pedig a két hét előtti forradalmat nyelibeütötték. Azóta a forradalom vezetője, Susmel kénytelen volt elmenekülni, Prodram Attila bujkál, Benesich pedig nem tért vissza

Olaszországból, ahova valamilyen üzenettel küldték. A fumei Roma-barban nagy plakát van kiragasztva, ameyien a két hét előtti forradalom vezéreinek nevei olvashatók. Erre a plakátra ráírták, hogy a bar vendégeit arra kéri, hogy köpjenek ezekre a nevekre.

A faszisták minden áron nemzet-gyűlést akarnak összehívni és az a tervük, hogy

D'Annunziót kikihátnák fumei államfőnek, miniszterelnöknek pedig Giuritti faszista olasz képviselőt teszik meg.

A mostani nemzetgyűlés tagjai hatá-rozoltan ellenzik ezt a tervet és inkább bujkálnak, semhogy engedjenek a faszisták terrorjának. A város kihalt. D'Annunzió uralmának legsúly-sabb napjaiban sem voltak olyan állapotok, mint mostanában, a lakos-ság pedig attól tart, hogy az áltáiános anarchia közepett a gyilkosságok, rab-lások és gyújtogatások szakadatlan sora fog bekövetkezni.

Róma. A Newyork News tudósítja jelenti: Az olasz kormány Sperialco tábornokot nagyobb haderővel Fiumé-ba küldte, hogy ott biztosítsa a tör-vényes kormány visszahelyezésének nyugodt lefolyását.

A városi laboratórium

Nem tudják üzenbehelyezni a vegyvizsgáló állomást

Érdekes ügy foglalkoztatja most a város tanácsát a laboratorom tervbevett újászervezésével kapcsolatban.

A laboratoriomot Subotica tudva-levegő üzembe akarta helyezni, aminek nem is volna semmi akadály, attól eltekintve, hogy a novisadi bak-teoriológiai intézet most nem akarja visszaadni a városi laboratoriomtól kölcsönkapott műszereket, s arra hi-vatkozik, hogy ezeket a finom műszereket az itteni laboratoriumban amugysem használhatják.

A város tanácsa, illetve a tiszt főorvos hivatal már több ízben inté-zett átiratot a novisadi bakteoriológiai intézethez a műszerek ügyében, de minden sürgős ellenére sem érkezett ezeitig Novisádról semmiféle válasz. A laboratoriom most majdnem telje-sen üres és a rendelkezésre álló kevés eszközzel alig lehet eredményes munkát produkálni, — a műszerek újból beszerzése pedig a mai pénzügyi helyzetben óriási nehézségekbe ütközik.

A városi laboratoriom ügye a ki-zsésített tanácsnak a napokban meg-tartandó ülésére elé kerül. A városi tanács felhatalmazást fog kérni a köz-gyűléstől arra, hogy a laboratoriomot a szükséghez képest újászervezesse, hogy az így minél előbb ismét meg-kezdhesse működését, élén az álla-sába visszahívott városi vegyész-mérnökkel.

Hogy pedig a Novisádon levő műszerek visszaszerzése a végeredményben hogyan fog sikerülni, az ma még kérdéses, azonban a városi természetesen nem hajlandó lemondani ezeknek az értékes berendezési tárgyak-nak a tulajdonjogáról. Viszont a no-visadi egészségügyi hivatal abban a hitben van, hogy neki joga van műszereket „rekvirálni”.

"PHILATELIA"
BÉLYEGKERESKEDÉS — SZÉCSI E.
SUBOTICA, FŐPOSTA MELLETT
VÉTEL - ELADÁS - CSERE
Keresek megvételre használt ingot, átv bélyegeket tekintve nékül a kisdobokra bármily mennyiségben
7294

óra hosszat időztem. Aztán tovább mentem, végig a Köruton, le a Rákóczi-uton, majd fel és alá a Muzeum-körút könyvesboltjai előtt. Már alig álltam a lábamon, de még mindig ott ácsorogtam a könyves-boltok körül, lesve a vévöket, amint távoznak, kutatva: milyen könyveket tartanak kezükben: nincs-e vé-letlenül köztük: — A gyöngyvirág lelke. O, ha csak egyetlenegy olvasóval találkoznék, — gondoltam — milyen boldogság lenne a...

Este hat órákor már a Belváros egy könyvtárára előt álltam és néztem a könyvet, mikor a kirakat belsejéből hirtelen kinyult egy kéz és némi tévova keresgélcsek után számfülön fogta a könyvet és kiemelte. Jóságos Isten, a csuda megtörtént, odabenn a boltban a pereben az Olvasó, a Vevő, e nembn életében az első, most kérte: Kezdő Péter könyvét — istenem ki lehet e lelkes és hozzáértő iro-dalombárát? Férfi vagy nő, öreg vagy fiatal, mindegy! — látni akarom őt, a szemébe akarok nézni, megvívrom, meglesem a nyájas, ismeretlen olvasót!

A következő pillanban nagyot dobbant a szívem. Egy fehér villanás: a könyvem borítékját ismertem meg először. A gyöngyvirág lelke — és csak a következő pillanban láttam, hogy aki a könyvet kezében tartotta — az édesanyám volt...

Azt csak évek múlva tudtam meg, hogy ez volt az ötödik példány, melyet aznap vásárolt.

Szenes Béla.

Az aranyvalutát állítja vissza a génuai konferencia

Az Echo de Paris szerint az angol kormány néhány nap előtt ányújtotta Párisban és Berlinben az angol szakértők jelentését a génuai értekezetről. Ez a jelentés, amelyet holnap terjesztnek Londonban a szövetséges szakértők elő, Oroszországra nézve csak a franciaországi orosz adósságokkal, továbbá a templomok és kápolnák visszaadásával foglalkozik. A jelentés főképpen az aranyvaluta helyredlítéséről szól. Az említett lap azt írja továbbá, hogy az okiratból úgy látja, hogy a londoni körök arra koncentrálják fáradozásait, hogy Közép-Európát lábraállítsák.

A Petit Parisien szerint a szakértői jelentés foglalkozik forgalmi Rendszerrel is. A lap nem hiszi, hogy a francia szakértők fogják kezdeményezni az orosz kérdés beható megvitatását, mert őket is ugyanolyan tartózkodásra intették, mint amilyen az angol szakértői véleményben megnyilvánult. Az orosz problémát lényeges pontjaiban már azért sem fogják érinteni, mert a pénzügyi konzorcium terve felett még nem sikerült megállapodni. A pillanatnyi helyzet tehát azt mutatja, hogy a génuai értekezlet egyszerűen kereskedelmi értekezlet lesz, éppen olyan, mint amilyen a barcelonai vagy a portorosei volt.

Serrati és Mussolini Génuáról és Fiuméről

— Németországi munkatársunktól —

Berlin, március.

Amikor az első hír érkezett ide a fiúmi eseményekről, alkalom volt a Berlinben időző Mussolini-val az olasz fasiszták képviselő-vezérével beszélnem, aki a következőket mondta:

— Nem igaz az a hír, mondta, hogy mi fasiszták Génuában az orosz delegáció meggyilkolására készülnék. Ezt a hírt Moszkvából bocsátították világra és csak az orosz balsevisták rossz lelkiismeretének szülötte.

Aztán egy kis előadást tartott a versaillesi békeszerződésről. A területi határozmányokat fait accomplinak tekinti. Olaszország sohasem egyezne bele, hogy azokon változtassanak. Gazdasági szempontból súlyosan elítéli a békeszerződés rendelkezéseit, amelyeken feltétlenül változtatni kell. De nem konferenciát utján, mert egy olyan gyűlékezet, amelyen 40 állam van képviselve, eredményes munkát nem végezhet. Egy ilyen konferencián sokat beszélnek, de keveset dolgoznak. Ennek ellenére is haladást lát abban, hogy a génuai konferenciát egybevitették és nagy lépést azon az uton, amelyet Európának a gazdasági megújulásáig még meg kell tennie. Sok eredményt azonban nem vár a konferenciától. Végre azonban közös tanácskozási alkalmat fognak ázni arról a problémáról tárgyalni, amelyek Európát foglalkoztatják.

A fiúmi kérdésre vonatkozólag Mussolini a következőket mondta: — Fiume olasz és a rapallói szerződés szerencsétlen kompromisszum.

D'Annunziohoz való viszonyom ugyan nem túlságosan barátságos,

de mégse hiszem, hogy ezáltal is a költő keze legyen benne a játékban. Különben is, mindaddig nem mondhatok semmit, amíg hazulról részletesebb híreket nem kapok. Nagyon sajnálom, hogy ez az esemény éppen most, Génuá előtt levetkezett be.

Még emlídné, hogy innen Varsóba, Prágába, Bécsbe és Budapestre utazik, ahol szintén van egy fasiszta organizáció. Az Ebredd Magyarok Egyesülete.

Másnap felkerestem szállodai lakásán Serrati-t, az olasz szocialisták képviselő-vezéré, az Avancie főszervezőjét is. Szerinte az európai közszerrendezés csak a békeszerződés gazdasági határozatán...

Nincs közkatonája Wrangelnek

— Subotícán 150 tiszt jelentkezett a hadseregébe —

Megirtuk már, hogy Wrangel tábornok, a jelenleg nem létező orosz ellenforradalmi hadsereg főparancsnoka megbizta az Oroszországon kívül működő katonai állásokat, hogy a menekült oroszokat szólítsák zászlója alá. Egyes hírek arról szólnak, hogy Wrangel ezzel a hadsereggel offenzívát akar kezdeni a vörös hadsereg ellen. Ezt azonban Wrangel és vezérkara cáfolja és azt állítja, hogy ezt a hadsereget csak védekezésül akarják felhasználni arra az esetre, ha Leninék megtámadnák szomszédjaikat. Hír szerint Wrangel arra számít, hogy erre a célra 150.000 főnyi hadsereget tud megszervezni.

A katonai átlasek már meg is kezdték a menekült orosz katonák összeírását, akikhez kérdést intéznek az iránt is, hogy hajlandók volnának-e akció esetén heláni Wrangel seregébe. A SHS királyság területén az összeírás a menekült oroszok szervezetének beogradi központja látja el, vidéki szervezeteinek segítségével.

A subotícái menekült oroszok szervezetének vezetőjétől nyert értesüléseink szerint Subotícán már

Andrássyék bünpörét kedden tárgyalja a vádtanács

— A vádrat lázadásról szól s a királykérdést nem is említi meg —

Andrássy Gyula gróf és társainak bünpörét holnap fordulópontot jelent. Az ügyészség vádratot adott a király hazahozatalában részveve valamennyi szereplő ellen. Lázadás és hadsereg elleni erőszak alkotja a vád tárgyát tett bűncselekményt.

Kedden kezd tárgyalni a vádtanács Andrássyék ügyét.

A tárgyaláson a feleken kívül senki sem lehet jelen.

A tárgyalásra megidézték a terhelteket: Andrássy Gyula gróft, Rakovszky Istvánt, Gratz Gusztávot, Sigray Antal grótot, Beniczky Ödönt, Borovicseni Aladárt és Szenkovich Denes fővárosi tanácsjegyzőt. Azonkívül megidézték azokat a terhelteket is, akiknek jogállása még vitás, kivéve, hogy katonák voltak s így nem lehetetlen, hogy a katonai bíróság rájuk nézve kimonója saját illetékességét.

Az Andrássy—Rakovszky—Gratz bír jelenlegi állása telől az ügyészségben a következő felvilágosítást adták:

— A vádratban semmi változtatás nem történt. A tárgyalás előrelátólag több napig fog eltarítani,

mányának gyökeres megváltoztatásával lehetséges. Erre még nem érvelt meg a hangulat és Génuában csakis olyan kérdéseket lehet majd tárgyalni, amelyek a békeszerződést nem érintik.

A fiúmi eseményeket a legelőszöbben elítéli, amint hogy általában az olasz szocialisták elleneznek minden imperialisztikus politikát s fasiszta erőszakot.

Az olasz politika két ellenfelet politikusa Serrati és Mussolini egyidejűben volt Berlinben. Az egyik fasisztákat ment keresni s elutazott Varsóba, Prágába, Budapestre, a másik a békés munkát akarta tanulmányozni s ott maradt még Berlinben...

végrehajtották ezt az összeírás. Subotícán tudvalevőleg mintegy ötszáz orosz emigráns él, a gyermekeket és asszonyokat is beszámítva. Ezeknek legnagyobb része, mintegy 300 tiszt, 40 ügyvéd, több volt földbírók, 40 jogakadémia hallgató és ötven 15 éven aluli gyermek.

Az összeírás alkalmával a 300 tiszt közül százötvenen jelentkeztek Wrangel seregébe; a magasabbrangúak, törzstisztek és tábornokok majdnem kivétel nélkül, a többi tiszték közül pedig főképpen azok, akiknek nincs megfelelő jövedelmező állásuk és akik emiatt a központtól segítségben részesülnek. Az itt élő, kevészámu menekült közkatonákat nem írták össze.

Külön listára vették fel a kozákokat, akik — mintegy ötvenen — majdnem teljes számban csatlakoztak Wrangelhez.

A menekült szervezet vezetőségének közlése szerint egyelőre nincs szó arról, hogy az összeírottakat b hívják szolgálataira. A mostani laistromozásnak az a célja, hogy Wrangel vezérkara pontos képet tudjon alkotni a rendelkezésére álló haderő létszámáról.

— Bár a törvénysek túl van terhelve tárgyalásokkal, ez az ügyel fontosságára való tekintettel soron kívül is előveheti.

Az ügyészség vádratá Andrássy Gyula gróft és társait lázadással vádolja elsősorban és

a vád egyáltalában nem ismereti a királykérdést.

Mint a vádrat megállapítja, Andrássy Gyula, Gratz Gusztáv, Rakovszky Istvá és a többiek

a lázadás nem álltál követők el, hogy a királyt az országba hozták, hanem kizáróan azzal, hogy a kormányt hivatás a gyakorlatában akadályozták. Ezzel a vád azt így szok k mutattai, hogy Andrássyék cselekményében nem fontos és lényeges körülmény az, hogy azt a királykérdéssel kapcsolatban követték el, mert elővehették volna a király kérdés komplexumán kívül is.

A vádratban az ügyészség nem

a király hazahozatala címén emel vádat Andrássyék ellen, hanem azért, hogy a kormányt hivatása gyakorlatában megakadályozták, köztümeiket (posta és táviróhivatalokat, vasuti állomásokat) saját céljaikra lefogtattak és egyes állampolgárok ellen erőszakot alkalmaztak.

Az ügyész érvelése szerint ezt a bűncselekményt bárki más épp így elkövethette volna, a király személyének kikapcsolásával és ha maga Bethlen István gróf követte volna el, akkor is vádat kellene emelni.

A királykérdésnek az ügyészség felfogása szerint e pörhöz semmi köze sincs.

A tárgyalás elő jogási és politikai körökben egyébként a legnagyobb érdeklődéssel tekintenek.

Kilátás van a török megegyezésre

London. A konstantinápolyi kormány külügyminisztere, aki megelégedéssel nyilatkozott Curzon lorddal való tárgyalásáról, holnap Párisba utazik.

A konstantinápolyi kormány követelése és engedelményei nagy vonásokban a következők: A határon il a Marica folyása legyen. Kis-Ásá Szmirnával együtt, valamint Konstantinápolyt ki kell triteni, szabadá teszük a tengersizorokat, feltelve, hogy Konstantinápoly biztosságát garantálják és nem teszük néhány görög hajó szabad predájává, továbbá a kisebbségek védelme és a neullyi, trianoni és st.germáni szerződéseknél a kisebbségekről szóló pontozatainak elfogadása.

Nemzetközi betörő-bandát fogott el a novisádi rendőrség

Az elfogattak Subotícán is követtek el betöréseket

A novisádi rendőrségnek az utóbbi napokban izgalmas hajszája volt egy betörő banda után. Csütörtökön déiben két fiatalember betört a Kassovitz-féle üzletbe. Munkájukban azonban a belépő üzlettulajdonos megzavarta őket. A tetteseknek sikerült ugyan elmenekülnök, de a rendőrségnek széleskörű nyomozása után mégis kézrekerülték. Kihallgatásuk alkalmával a rendőrség megállapította, hogy egy nagystűli nemzetközi betörőbanda tagjai fogta el.

Kihallgatásukat hétfőn folytatta a novisádi rendőrség. Vallatásuk során kiderült, hogy az utóbbi időben a SHS területén előfordult legtöbb betörést ennek a bandának tagjai követték el. Megállapított nyert az is, hogy a leartóztatottak Subotícán is követtek el a közelmúltban több, eddig még földeritlen betörést.

Ma a bukaresti rendőrpáncsnokság távirallig kereste meg a novisádi rendőrkapitányságot, amely távirat szerint a bukaresti rendőrség Romániában többszörösen körözött betörőket keres. Minden valószínűség szerint a Novisadon letartóztatott betörők a bukaresti rendőrség által is keresett bűnszövetkezetek a tagjai.

ROSSIJA—FONCIERE
biztosító- és viszontbiztosító társaság.
Az SHS állam legnagyobb nemzeti intézete.
Főközhatalóság:
Subotica (Értelbank palota)

Egy milliárd korona értékű előállat a magyar jóvátétel első részlete

A párisi jóvátételi bizottság budapesti kirendeltségének elnöke Herbert utján a magyar külügyminiszterhez jegyzéket küldött, amelyben előlegként 3750 drb lovat, 13000 szarvasmarhát, 5000 juhot és 7000 drb sertést követel Magyarországól a jóvátétel előlege képen. Ertesülésünk szerint a budapesti jóvátételi bizottság az SHS., Csehszlovákia és Románia megbízottainak segítségével megvizsgálták Magyarország állapotát és ennek eredményeként memorandumot dolgoztott ki. Ez a memorandum eljuttatja a párisi jóvátételi bizottsághoz és ennek alapján állapította meg a nagykövetség tanácsa a Magyarországra kirovandó jóvátételi összeget.

A magyar kormány most tiltakozik a megállapítás ellen. Tiltakozásában arra hivatkozik, hogy az antant információit Magyarország ellenes viszonyban élő egyénekől kapta. A párisi jóvátételi bizottság által követelt előállatok értéke csaknem négy milliárd koronára rug, amelyet a magyar kormány a fogyasztó közönség és a mezőgazdaság súlyos megkárosítása nélkül nem tud szállítani. Az előlegként követelt állatkontingens súlyos próbára teszi az ország teherbíró képességét.

Az előállat jóvátételén kívül pesti jelentések szerint téglát, cementet és fát is követel az antant Magyarországtól. A magyar hivatalos körök nagy idegességgel vették tudomásul az antant újabb követelését, attól félnek, ha az antant ragaszkodnék a követelés teljesítéséhez, Magyarország gyár-ipara, meginduló építkezése halálra lenne ítélve.

A magyar kormány egy szakbizottságot küldött Párisba, hogy a jóvátételi bizottságot újlag informálja az ország súlyos gazdasági helyzetéről, amely ilyen terheket csak az összeomlás árán tud elviselni.

A gabona áralakulása a világpiacra

A gabona világpiaci megszilárdulása ezen a héten folytatódott. Dacára annak, hogy a kenyérgabonák elhajozása Amerikából napról-napra emelkedik, a gabonaárak a kontinens összes piacain további áremelkedést mutatnak. Az amerikai buzaárak emelkedését főleg az a körülmény idézte elő, hogy az ázsiai rossz rizstermés következtében az ázsiai országok szintén gabonabevitelre szorulnak. Ezenkívül nagy igényeket támaszt a háború előtt nagy exportfelelőssel rendelkező, de jelenleg teljesen passzív Oroszország is. Mindezek a körülmények az amerikai piacon nagy hasusset idéztek elő, amely különösen február utolsó napjaiban jutott kifejezésre, amikor a májusi buza Chikágóban 146¹/₂ centet, a júliusi buza pedig 127 centet jegyzett bushelként. Körülbelül ugyanilyen arányban emelkedett a buza ára Kanadában és Argentínában is. A gabona világpiaci árának erős emelkedéséhez hozzájárult az is, hogy az Egyesült-Államok

délnyugati buza-termő államaiból kedvezőtelően jelentékes érkezték a termés várható eredményéről.

Olaszországban, bár a buza vetés kedvezően áll, de a készletek fogyóban vannak, úgy hogy a tavaszi hónapokra szintén bevitelre szorul.

Franciaországban a gazdák szintén a buzaárak felemelését sürgetik és az amerikai piac szilárdulásának hatása alatt szintén emelkedő az irányzat.

Romániában a statisztikai kimutatások szerint az őszi buzaárváratott terület 700.000 hektárral kevesebb, mint múlt évben. A belszü-

Ujra emelkedik a gabona ára

— 1800 korona a buza. — Megindult a tengeri kivitele —

A múlt héten a gabonapiacra beállott rohamos áresést néhány nappal ezelőtt stagnáció váltotta fel és az 1600 koronás árak mellett a kínálat egyre tartózkodóbb lett. A dinár külföldi áresése egyre jobban éreztetni kezdte hatását a gabonakereskedelemben, a külföld az olcsóbbá vált árak mellett pedig újból vételkedvet mutatott. Ennek következtében szerda óta az árak ismét emelkedni kezdtek. A buza ára 1600 koronáról 1700—1750 koronáig emelkedett, sőt ma már 1780—1800 koronás kőteések is történtek. A gabonakereskedők véleménye szerint az emelkedés egyelőre nem fog lényegesebb mértékben folytatódni és a buza ára 1800 korona körül fog stabilizálódni.

A búzának megfelelően a liszt-ára is emelkedett; 0-ás lisztért, zsákkal együtt 2350 koronát fi-

Megint visszaélést követtek el a spiritizmussal

— Leleplezték a materializáció nagymesterét —

Stockholmból jelentik: A genuai konferenciát és a legfrissebb színházi szenzációkat is háttérbe szorítja a norvég tudományos akadémia által kiküldött tudósoknak, Ejner Nielsen-ről szóló hivatalos jelentése. Ejner Nielsen világhírű spiritista médium volt. Nemesak az európai nagyobb városokat, de az óceánon túl lévő metropolásokat is bejárta s mindenütt bámulatot keltett e — materializációival. Széleszűz bebizonyította, hogy valóban megjelennek a szellemek, vagy valamilyen más világhírű hatalmak s ezek a szellemek valóssággal oldó voltak abban a szóban s fotográfálhatóak voltak. Gyakran tudósok is végignézték a munkáját és bámulatlant kellett megállapítani, hogy valóban vannak szellemek vagy más hozzájuk hasonló túlvilági hatalmak. Amikor Ejner Nielsen sikere a tetőpontot érte el, irigykedni kezdtek rá s azt keztek hangoztatni, hogy állításait csak akkor érdemelnek abszolút hitelességet, ha tudós-bizottság fogja azt megállapítani.

A norvég tudományos akadémia vállalkozott arra, hogy az ellenőrző-bizottság összeállítja. Őt jónévi tudósból állott ez a bizottság, amely előtt a spiritista-médium bemutatja a képességét. A tudósok körülállották a médiumot és figyelemmel kísérték minden mozdulatát. Több széleszűz keresztlét figyelték meg. Ennek során kétségbevonhatatlan módon megállapították, hogy Ejner

segletet évi három millió tonnára becsülik és miután Románia saját szükségletét sem tudja fedezni, behozatalra szorul.

Ausztria és Csehszlovákia az amerikai buzaárak emelkedése következtében most a magyar piac felé orientálódnak, ahol aránylag még mindig olcsóbban vásárolhatják meg a lisztet, mint az Egyesült-Államokban.

A budapesti buzapiac megszilárdulását arra vezetik vissza, hogy az antant követelése miatt az ideinél jóval kisebb kontingens kerül majd kivitelre.

A külföld érdeklődése leginkább tengeri iránt mutatkozik. Tekintettel arra, hogy a Dunán a hajóforgalom megindult és így Ausztriába, Csehszlovákiába és Németországba a szállítás könnyebben lebonyolítható, különösen Csehszlovák kereskedők részéről nagyobb vételek történtek bácskai és bánáti tengeriben. A lényegesen olcsóbb, Romániából importált tengerit nem szívesen veszik, mert ez igen sok, 4—5 százalék, romlott árut tartalmaz.

A kereslet folytán a tengeri ára a multheti 1150 koronáról 1300 és 1350 koronára ment fel. Emelkedő irányzatot mutat a korpá, amelyből kínálat alig van. A külföldi iriny keresi a disznózsírt is, amelynek ára 85 koronára emelkedett a nagykereskedelemben.

Nielsen voltaképpen szintén azok közé a szélhámosok közé tartozik, akiknek sikerült a világot bolonddá tartani. Az egyik tudós éppen abban a pillanatban ragadta meg a kezét, amikor egy végtelenül könnyű és finomszövésű fekete gázszövetet húzott ki a szájából. Ezzel a szövetet operált a médium.

Két mozdulatot tanultam be alaposan. — vallotta meg később Ejner Nielsen. — Az egyik az volt, amellyel ezt a szövetet lenyelni tudtam, a torkomban tartottam mindaddig, amíg szükségem volt rá. Ha a viszonyok olyanok voltak, hogy nem volt célszerű a szövetet a torkomból elővarazsolni, akkor azt egy másik helyre rejtettem. A fortély mindig sikerült; a nézők abban a meggyőződésben voltak, hogy a könnyű szövet valamilyen alakot ábrázol és a felvett fényképek szintén ezeket az alakokat mutatták.

A tudósok ezeket a nyilvánosságra hozták a jelentésüket, amelyben részletesen emlíndják a szellemi világ földi képviselőinek meglehetősen átlátszó fortélyait.

Erdekes, hogy a spiritizisták a híves médium leleplezése ellenére nem akarják elhinni, hogy nézetük valamilyen esorbát szenvedett. A stockholmi spiritizista kör kijelentette, hogy abból, hogy egy szélhámos médiumot lelepleztek, nem lehet a többiek jóhiszeműségére következtetni. A spiritizmus újabb csalójának leleplezésével kapcsolatosan nem

lesz érdektelen felemlíteni, hogy busvétkor Brünnen nemzetközi spiritizista kongresszust tartanak, amelyre a spiritizisták — s valószínűleg a szellemek is hivatalosak.

A beteg Spanyolország

— Ahol a katonák politizálnak —

A háború előtt is volt néhány beteg országa Európának, ma sincs kevesebb. A beteg országok közé tartozik Spanyolország. Spanyolország több sebből vérzik. A legnagyobb baja a marokkói veszedelem s az, hogy a katonatisztek külön államot alkotnak, kormányokat csapnak el s neveznek ki. Hogy a marokkói lázadás kitört s hogy ott annyi spanyol élet pusztult el, ennek is a katonatiszti kormányzás az oka. A tisztí szövetség — a junták — erőszakolta ki, hogy Berenguer tábornokot nevezék ki marokkói főparancsnoknak.

Az új spanyol kormány elnökének Sanchez Guerrá-nak most végre sikerült Berenguer-t lemondtatni. A hosszú spanyol kormányválság a kormány részleges győzelmével végződött a juntákkal szemben. Berenguer tábornok a tisztí junták kedves embere, mégis megvált a marokkói főbiztoságtól, miután ez a szerepe vagy tízezer spanyol katona életébe került. A spanyol közvélemény egy részének nézete szerint Berenguer tábornok nagy lelki nyugalommal hagyta elpusztulni Sylvestre tábornok hadsergét, hogy így megszabaduljon kényelmetlen konkurenciától.

A marokkói spanyol csapatok parancsnoka eredetileg tudvalevően Sylvestre tábornok volt, aki párszáztaggyóból s kőszakonából emelkedett magas polcra. Ötvenhárom sebhellyel a testén, Sylvestre aligha volt nagy hadvezér, de ismert minden fát és minden sziklát Marokkó spanyol részén, ismert minden tisztet és minden őrmestert, tehát teljesen megfelelt feladatának. A junták azonban úgy találták, hogy egy parasztlégény még sem lehet nemesi családból származott tisztet parancsnoka és így addig folytatták akciójukat, míg Alfonso király — főhadsegédévé nevezte Sylvestre tábornokot, akit más formában nem mertek visszahívni. Berenguer váltotta fel a király új főhadsegédét Marokkóban, ahol csakhamar annyira megromlott a helyzet, inkább a junták, mint Berenguer hibájából, hogy a spanyol kormány mégis jónak látta visszaküldeni Sylvestre tábornokot.

Noha a két tábornok hatáskörét nagy diplomáciai finomsággal határozták el, mégis egymást érték a surlódások és az bizonyos, hogy Berenguer nem adott elég tartalmat, nem adott elég miociót Sylvestre tábornoknak, azon az elvi alapon, hogy a defenzíva helyesebb az offenzíva megindításánál. Lehetséges természetesen, hogy ennél az elvi álláspontnál közrejátszott az a megfontolás, hogy Sylvestre tábornok újabb sikeres offenzívája után Berenguer hajosan maradhatalom helyén. Viszont ugyanez a megfontolás szerepet játszott nyilván Sylvestre tábornoknál is, amikor az a folytonos véraldozatok miatt nem akart tovább is defenzívában maradni és elégtelen erővel megindí-

totta támadását. Az a támadást, amely hadsergének megsemmisülésével és Sylvania tábornok öngyilkosságával végződött.

A tisztjaink hatalmát jelkemzi az, hogy Berenguer visszahívása két súlyos politikai válság után csak maradt és inkább a kormány ment el. Két kormányválság után most végül is távozik helyéről Berenguer tábornok, arról a helyről, ahová a kormánynak és a spanyol politikáknak akarata ellenére került a tiszt tanácsok erős nyomása alatt.

A drágaság városa

Budapesti levél a sok plakátokról és a kevés vázról, a pénzüszkéről a jelöltbőségéről és egyéb aktualitásokról

Érdekes látványt nyújtanak az üzletek kirakatai, mint mutatják meg hájszálpontosan a drágasági hullám emelkedését. Amióta a villamos 8 koronára emelte a vitedijét és a felemelt vasuti tarifák életbeléptek, a kereskedők közelesegüknek tartják haladni az árral. Egyik előkelő szabócégnél már 3200 koronára kerül egy átmeneti kabát és 22—25000 koronára egy egyszerű tavaszi zackó. Emeltek a kávéházak, az éttermek, a borhelyek, egy szóval mindenki, aki csak emelhetett. A bérkocsisok nemrégiben kapták meg az engedélyt a negyvenszeres taxira, most hatvenszeres vitedijet követelnek.

Hisz ez borzasztó! — mondta a közlekedésügyi tanácsnok.

— Válaszolták a bérkocsisok — hogy Bécsben ötszázszoros tarifa van.

Bécs és Bécs. Az a recept. Valaha a volt császárvárosban se hitték, hogy ezerral kell megszorzni a békebeli árakat.

A drágaság dacára is a mulatnyógyók tábora nem apadt. Legutóbbi szombaton este — már erősen benne a börtben — nyolc bál zajlott le közte a színezés bál, amelyen még nem látott pompát fejtettek ki az asszonyok. Mert a 30 ezer koronás kosztüm-árak mellett is divatos új ruhákban korzóznak végig a Duna parton, a férfiak járnak már kora tavasszal kiskabátban, mert ez állítólag divat és főleg, mert kevés embernek van 32000 koronája átmeneti kabátja.

De lehet látni Pesten sok jól öltözött embert is. Kiszagdákat, akik feljtek deputációba felajánlani a kerületet Gömbösnek vagy Rassaynak, vagy más pártnak — elég nagy választék — és most egy kicsit végigsétálják a várost. Ok a helyzet urai ma, az egykor másodrangu állampolgárok, a parasztok, akiket Pallavicinótól Andaházy-Kasnya Béliáig minden politikussal dédelget. A deputációzó parasztnál csak plakát van nagyobb számmal Budapesten. Olyan az egész város mint az októberi orosz forradalom idején, ámbár azóta a plakátköltségek is lényegesen megrágták. A sok hivatalos hirdetésny mellett, amelyek az adófizetés esedékességét említik, jól megfernek a jelölt urak plakátjai is, a jelölt uraké, akik így közlik ígéreteiket, amelyek között jelentékeny szerepe van az adóelengedésnek is. Léptenyomom zöldszínű plakátok tartikják a hirdetőoszlopokat és a gázok falát, ezeken hirdeti az Egyeséges plakát az ígét

A plakát pesti specialitás, olyan mint a víz, amely állandó és hátsú témája a vicclapoknak. A pesti vízvezeték valóban rémes, majdnem jobb volna ha olyan volna, mint a subotici — semilyen. Magasabb emeleteken néha napokig nem folyik, de ha történelesen mégis folyik, úgy pontosan akkor kezdi meg a sztrajkot amikor a

A forrongó Délafrika

Az angol-bur háboruban résztvevőjének élményei

A délafrikai eseményekkel kapcsolatosan és azoknak megvilágítására egy magyar állampolgár, aki a burók oldalán harcolt az angol-bur háboruban, a következőket mondta el egy újságintónak:

A kormánypárt, vagyis az Unio hívei, Smuts tábornok körül csoportosulnak, aki transvali önkéntesek élén harcol a lázadók ellen.

Smuts tábornok egyike volt Anglia leggyűlöltebb ellenfeleinek. Erőtel nagyon érdekes beszélgetésem volt Smuts tábornok nővérével. En az almansneeki csata után néhány ezer főből álló angol fegyverszapatot kisértem Machadodörpba, a bur kormány későbbi székhelyére. Utam az Ermelo-kerületen vezetett keresztül. Ha jól emlékezem, július hónap elején volt, éppen a Vaal-menti nagy csata napjaiban. Július hónapja a transvaali fensíkon a telet jelenti. Nappal ugyan meleg van, de éjjel lement a hőmérő néha a fagypontra. Szomorú farmok előtt vitt el untunk, mindenütt csak asszonyok és gyermekek: a férfiak ott áltak a Vaal folyónál. Mindenki tudta, hogy az Ermelo-kommandó súlyos harcban van az angolokkal és remegve várták az eredményt. Késő éjjel keltem át előcsapatommal a Vaal-folyón. A közelben hatalmas farm-

legnagyobb szükség van rá. Ha a pesti polgár a csap alá áll, hogy jól megmosakodjon, bizonyosan akkor szűnik meg folyni a víz mikor már be van szappanozva és éppen készül magát lemosni. Ilyenkor felsóhajt a pesti polgár: Könnyebb volt Mózesnek vizet fakasztani a kösziklából, mint a budapesti vízcsapból 1922-ben.

hoz értünk, gazdasági épületekkel. Az első emberi lény, aki élénk sompolygott, a zulukaffer mindenes volt.

— A misszus (urnő) még ébren van, — mondotta — aztán gyomasz harci külsőnket mustrálva hozzátette: Smuts parancsnok nővére.

Az utóbbi megjegyzést azt jelentette: Ha netalán rabolni akartok, akkor nem jó helyen jártok. A tábornok nővére, amikor látta, hogy rendes harcosokkal van dolga, igen szívesen megvendéglelt minket és elég közlékeny lett. Az angolokról természetesen a legnagyobb gyűlölettel beszéltem.

— A fivérem — mondotta — ugyanazzal a gyűlölettel viseltetik irányukban, mint én. El tudom képzelni, milyen érzelmekkel áll ott a határon és nem rajta mulik, ha ezek a rablók nem vesznek mind oda a Vaalban.

E párbeszéd óta husz esztendő mulott el és a történelem nem állott meg. Botha Lajos tényleg Anglia leglojalisabb alattvalója lett a burok leveretése után, de a lojalitásában utána nyomban Smuts tábornok következett. Csak Herzog következtetés önmagához. Ő és politikai barátjai, hívek maradtak régi álláspontjukhoz: Délafrika az afrikandereké.

Subotici kereskedők a magas vasuti állaspénzek ellen

Az érdekelték értekezlete a vasutigazgatóságon

A közlekedésügyi minisztérium legutóbbi megjelent rendelete értelmében minden vagon után, a mennyiben azt a vasuti értesítő közlivelételeitől számított 48 órán belül ki nem raknék, vagy nem továbbítanák, kocsiállaspénzt kell fizetni és pedig a 48 óras határidő eltelte után az első 24 órában óránként 2 dinár 50 parát, a második 24 órában 5 dinárt és az ezt követő órákban 10 dinárt. Ezen rendelet úgy vámrúkra, mint belföldi küldeményekre egyaránt vonatkozik.

Ezzel az intézkedéssel a Vojvodina kereskedelmét újabb csapás érte, mivel a legnagyobb részt külföldről érkező áruk elvámolása és továbbítása a kézbesítéstől számított 48 órán belül ugyszólván lehetetlen. Lehetetlen már csak azért is, mert a kocsiának a pályaudvaron való megtalálása, a vámvágányra való állíttatása és elvámolása néha napokat vesz igénybe. Viszont, hogy a vámszűvelők a kocsiakat azon a vágányon vámojják, ahol azok találtak, teljesen elképzelhetetlen, minthogy 40—50 kocsiának a pályaudvar különböző részein való elvámolása nem történhetik meg.

Az új rendelet következtében a subotici állomáson a legutóbbi időben egyes cégekkel már fizetettek is olyan állaspénzeket, a

melyek saját hibájukon kívül merültek fel. Épen ezért, hogy a kereskedőket a rendelet egyoldalú és káros hatásától mentesítsék, a suboticiai szállítócégek a vasutigazgatóságtól testületileg kérték az időelőtt alkalmazott rendelet módosítását.

A vasutigazgatóság a szállítókerésének eleget tett és vasárnap délelőtre a vámvivatal főnökének és a raktárfőnöknek bevonásával az érdekelteket. Az értekezlet, a melyen valamennyi suboticiai szállító cég képviseltette magát, részletes vita tárgyává tette a rendeletet és azokat a módokat, amelyek a rendelet sérelmes voltát enyhíteni lehetne.

A szállítócégek azt a kérelmet terjesztették az értekezleten a vasutigazgatóság elé, hogy a vasut bocsásson egy nagyobb vágányt a vámrúka rendelkezésére és a vámvivatal érkező vagonokat azonnal irányítsák erre a külön vágányra, hogy így az áru haladéktalan elvámolása lehetővé váljék.

A vasutigazgatóság belátta ennek a kérelem indokoltóságát és azonnal ki is szemetelt erre a célra egy vágányt, amelyet az igazgatóság kiküldötteinek ígéréte szerint erre a célra fognak rendelkezésére bocsátani.

Vannak azonban komplikáltabb elvámolási esetek is, amikor pél-

dél a vámvivatal rendelkezésére árumintákat kell küldeni Beogradba vegyvizsgálat céljából. Ilyen esetekben az áruval telt vagonoknak a minta visszaérkezéig, igen gyakran 10—14 napig is az állomáson kell vesztegetniük, ezt a körülményt pedig az új rendelet nem veszi figyelembe, hanem ugyanúgy állaspénzzel sújtják az ilyen kocsiakat is. A szállítók most ezt a kereskedelmi súlyosan érintő, gyakorlatilag keresztülvihetetlen intézkedést is módosítani kívánják és ennek érdekében is megtörténtek már a szükséges lépések.

Szükséges volna mindenesetre, ha ebben az akcióban a szállítókat a legelsősorban érdekelt kereskedők is támogatnák és az egyöntetű mozgalommal a gendelket módosítására főrekednének, továbbá megkísérelnék elérni azt, hogy az olyan küldeményekkel, amelyek a vasut vagy a vámvivatal hibájából nem kézbesíthetők a kiszabott határidőn belül, kivételt tegyenek.

Remélhetőleg a rendelet sérelmes rendelkezéseinek módosítása sikerrel fog járni, mert ellenkező esetben a túlzottan magas költségek ismét nagyobb drágaságot vezetnének.

Panamapörök Romániában

Az Averescu-kormány három volt prefektusa, a cali crai, a constantai és tecucii már hetek óta le van tartóztatva. Ezenkívül nem kevesebb, mint nyolc hasonló ügy van folyamatban a különböző bíróságok előtt.

Csak néhány nappal ezelőtt küldték át a bíróságnak eljárás és vizsgálat céljából az erdélyi egészségügyi felügyelőség tiszmtitios hiányának ügyét.

Deleanu volt kereskedelemügyi államtitkár ellen két ügyből indítottak eljárást. Mindkettőnél arról van szó, hogy a szükséges előzetes engedélyek nélkül áított ki kivétel engedélyeket.

A közoktatásügyi minisztérium dolgait sem hagyták figyelmen kívül. Itt is két ügyben folyik eljárás amelyek közül egyik — ha majd tárgyalásra kerül a sor — igen érdekes részletekkel fog szolgálni. Negulesci volt közoktatásügyi miniszter annakidején iskola céljaira egy nagyobb épületet vásárolt meg a vidéken hatszáz ezer lejért. Az épületet óriási költséggel átalakították, berendezték és iskolát nyitottak meg benne. Néhány hónap múltán azonban rájöttek arra, hogy az épület iskolának egyáltalában nem alkalmas és ekkor eladták az épületet a volt kormányhoz igen közelálló egyik személyiségnek negyven ezer lejért.

A legutolsó ügy, amelyet csak két nappal ezelőtt küldtek át az ügyészségnek, a bukovinai szövetkezetek ügye. Mindössze annyit szivártog ki, hogy a szövetkezetek elszámolása körül milliós hiányokat és óriási rendellenességeket tapasztaltak, amelyek következtében az államot sokmilliósi károk érték.

A liberális sajtó természetesen mindent elkövet, hogy a közönség figyelmét ezekre a bírói eljárásokra terelje, az ellenzéki lapok, köztük elsősorban Averescu or-

gánuma. S hogy minél nagyobb nyomtetekot adjanak Averscuk az állításnak, azt ígérte az „Indrepterea“, hogy ha az ilyen perek megindítása tovább folytatódik,ők is megkezdik azoknak a dossziéknak a nyilvánosságra hozását, amelyek Britanének viselt dolgairól számoltak be és amelyeket az Averscu-kormány minden eshetőségre elkészültem még annakidején összegyűjtött és hiteles másolatokban, részben azonban eredeti okmányokban félrevelt.

India napja alatt

Kalenderek ivadéka a maharadzák
A maharadzákraől öddig az operettek jelenetén és moziképeken kívül vajmi keveset tudtunk. Most a forrongó India eseményei a maharadzák felé terelte a közérdeklődést. Gandhi lázadása nemcsak az angol uralom ellen, hanem a népeket kizsákmányoló maharadzák ellen is irányult.

Ezeknek az indiai náboboknak életberendezéséről, akiknek említéséhez a mérhetetlen gazdagság fogalma fűződik, irt egy páratlan érdekességű könyvet egy híres német India-utazó John Hagenbeck. Ez ő új könyve „India napja alatt“ alapján mondjuk el a radzsákról, India benszüllött fejedelméről az alábbi érdekes részleteket:

Az indiai maharadzák kolosszális gazdagságokat gyűjtöttek össze. Ez a gazdagság nem pénzekben és nem vállalatokban fekszik, mint az európai nagy gazdagságok, hanem leginkább múkiesekben és csudálatos nagyságu és szépségű ékkövekben. India 700 benszüllött fejedelem közül a leggazdagabb egy nő, a Bhopáli begun. Ennek az indiai fejedelemasszonynak vagyona mérhetetlen értékű bányában fekszik.

A legnagyobb vagyonu indus nagyságok közül a barodai maharadza követi őt a sorban, akinek vagyonát óriási értékű fokvöscéim kívül négy száz millió rupiára becsülik. A radza szó tulajdonképpen királyt, uralkodót jelent, a maharadza pedig ennek megfelelően nagyfejedelmet.

A szuverénitással, már ami a nagypolitikai dolgaira való befolyást illeti, nem túlságosan jól áll a radzsák dolga. Három száz millió indiai alattvalóval együtt ők is az angol főuralomnak szolgálnak és eszközei csupán.

A köztudat és pedig nemcsak az európaiak, hanem a szegény indusok köztudata szerint is ezek a maharadzák fényes multu uralkodó nemzetségek leszármazottai.

Hagenbeck kimutatja azonban, hogy számosan ezek közül a nagy mult glóriájával jelentkező fejedelemek közül vakmerő kalenderek ivadéka, akik a Keletindiai Társaság rémuralma idején rejtelmes ügyességel lendítették magukat tisztelettel parancsoló nagypompájú gazdagságukba. Ezek a szerezésefiak azután kitünően értettek ahhoz, hogy kell kincses kamráikat megtölteni és később is a politikailag nyugalmasabb időkben egész észrevétlenül új gazdagságokat ragadtak magukhoz. Uralkodói tevékenység helyett, amelyre az angol uralom természetesen nem adott nekik módot, a spekulációs feladat köre töltötte ki ezeknek a fejedelmeknek a munkáját. Az indiai fe-

jedelmek palotáiban, ezekben az ezerszobás kastélyokban kalenderek ivadékaik élnek, akik őseik üzleti érzékét, rablótermészetét örökölték.

Ez az igazság, ami mást pedig beszélnek róluk, az a mese.

Dohányzó nők

— Londonban divatba jött a pipa —

London legújabb szenszációja Mrs. Kingscote esete. Obagságja nemdohányzó szakszoba szállt be és hatalmas füstkarikákat eregetett. A kalauz előbb udvariasan, majd erőlysen figyelmeztette a főúrasra. Mrs. Kingscote azonban hasonló erőlyvel utasította vissza a figyelmeztetést. Az after a westminsteri rendőrbíróság előtt fejeződött be s a szenvedélyes dohányzó elítélésével végződött. Londonban a hölgyek most valóságos dohányzó mániában szenvednek.

A nemdohányzó szakszobákban csak éltecsőbb dámák és gyomorhajos férfiak utaznak. A többi szakszobákat a nők versenyezve füstölik tele. A fenyűzések új fajtája támadt, a női cigarettaszípkák, dohány- és cigarettatárcák terén. A parkokban egyre gyakrabban találkozni lovagló nőekkel, akik — pipáznak. A női pipa kezdetben játékszer volt, de a méretei ma már elértek a férfi-pipákét.

Az egyik londoni világlap riportere sorba járta a dohány- és cigarettakereskedőket, akik a haute volée hölgyeit látják el füstölővel. A klienciens túlnyomó része hetenként 300 cigarettát rendel. A legkeresettebbek az ópiumos török cigaretták. A szenvedélyesebb dohányzók macedón, sőt virginia-dohányt vásárolnak. Egyik-másik trafikos elárulta, hogy 150—200 női vevője van. A pipának egy-egy üzlet női vevőkörében két-három száz bive van. A pipások versenyeznek a szebbnél szebb női pipák előállításában. A legdrágább száz sterlingbe kerül.

A riporter körintervjút csinált a dohányzó nőekkel. Miss Anna Aity, az ünnepeit operett-diva, naponta két cigarettát szí, illetve emnyit vall be. Rosita Forbes írónő három cigarettával is megelégszik.

Nemcsak a vendéglők és kávéházak vannak tele dohányzó nőekkel, hanem az utca is. A divat a félsőbb társadalmi osztályokból harapózott át a többiekre.

A szenvedélyes dohányzók és csaknem valamennyi az, egyre újabb keverékek előállításán tanakodnak. Van olyan trafikos, akinek idáig 3104-féle receptje van. Sok kísérletezés után állapotnak meg valamilyen arománál.

MOZAIK.

A süket ember

Beállít a falusi doktorhoz egy régi barátja:

— Doktorkám, megsiketültem...
— Talán nem lesz olyan nagy a baj. (Rákiajt): Hallod a szavamat?
A beteg a fejt rázza. A doktor torka szakadtából ordít:
— Most csak megértesz?
— Egy szót se hallok. Mondom, hogy siket lettem.
Attértek az írásban való érintkezésre:
— Mióta lettél nagyot-halló?
— Néhány nap óta. Ugy lassacskán jött.

— Sokat? * * * * *
— Nekem nem sok. De eleget.
— S mit iszol megszivesebben?
— Pálinkát. Jó sok és jó erős pálinkát.

— Hát attul van a baj. Elhiteltek az italtól. Se bort, se söröt nem szabad innod és legkevésbé pálinkát. Egy cseppet se. Ha nem iszol, egy hónap múlva megint rendben vagy...

Vagy két hónap múlva találkozik az orvos és a páciens az utcán. Nagyot kiált a doktor:

— Hogy vagy, pajtás? Javulsz?
— Mit kiabálsz velem? Nem vagyok én süket...

— Hát érted a szavamat? — kérdi a doktor halkabban.

— Persze, hogy értem.
— Mennyi hatszor kilenc és huszónhárrom? — kérdi az orvos szintén sugva.

— Hetvenhét — sugja vissza a páciens. — Nagyszerű a te medecsinád, mióta nem iszom egy csepp pálinkát se, tőkéletes a hallásom...

— Gratulálok.
— Szervusz.

Vagy két hónap múlva megint találkoznak.

— Szervusz. — mondja a doktor.
— Mit csináltsz? Merre jársz?

— Tessék?
— Azt kérdezem, hogy vagy? — szól a doktor, most már hangos szóval.

— Egy betűt se értek a szavadból.

Torkaszakadtából kiált most az orvos, egyenesen beleharsog a páciens fülebe:

— Mi van veled? Te már megint jészol!

— Szoktál-e inni?
— Szoktam.

— Nem érdemes hallani... Három hónapig hallottam, nagyszerűen hallottam, de az egész három hónap alatt semmit se hallottam, angy olyan jó, mint a pálinka...

KÖZGAZDASÁG

A zagrebi tavaszi vásár. Zagreből jelentik: A zagrebi tavaszi vásár vezetősége már megkezdte a kiállítási helyek felosztását. A résztvevők jelentkezősége folyamatosan van és oly nagy, hogy a vásár vezetősége új pavilonokat épített. Az eddig kijelölt helyiségek már most kevésnek bizonyultak. Az iparszarnok, amelyet a vásár céljaira bérelt a vezetőség, csak a helyföldi résztvevők számára elegendő. A jelentkezőknek a kiállítási helyre vonatkozó instrukciókat a „Zagrebački Zbor“ adja meg.

Mezőgazdasági kamarák Magyarországon. Budapestről jelentik: A mezőgazdasági kamarák szervezésének előmunkálatai most vannak folyamatban. A kamarák munkája egy-két hónap múlva már megkezdődhetik. A mezőgazdasági kamara szervezete nemcsak a gazdatársadalom kiküldöttjeit foglalja magában. Belekerülnek a szervezethez a bériők és a munkások is. Így válik lehetővé nagy jelentőségű kérdések járnatküll való elintézése.

Svájciak vásárolják a magyar részvényeket. Budapestről jelentik: Amint a közelmúltban az osztrák vállalatok részvényeit vásárolták össze a jobb valutájú országok tő-

kései, ugyanaz történik most — fokozott mértékben — a magyar vállalatok részvényeivel. Svájci tőkések most a budapesti Ingatlanbank részvényeit vásárolták nagy tömegben. Állítólag ennek az intézetnek részvénytöbbségét meg is szerezték már. Svájci tőkések most egyépesti vállalatok részvényeit igyekeznek megszerezni. Állítólag Svájcban egy külön intézet alakul, amelynek célja, hogy magyar vállalatok részvénytöbbségét megszerezze.

S. H. S. konzulátus Pozonyban. Prágából jelentik: A pozsonyi kereskedők azzal a kérelennel fordultak az S. H. S. királyság prágai követéhez, hogy Pozsonyban konzuli kirendeltséget állítson fel. Pozonyban állandó marhavásárt is kívánának létesíteni, amely a Jugoszláv állóállat exportot központosítaná.

SZÍNHÁZ

A vajda tornya

Dohnányi-bemutató a budapesti Operaházban

Dohnányi Ernő operáját szombat este mutatta be a budapesti Operaház.

Egyik vezető alak Orbók székely vajda, ki nehéz napokat él, Országát gonosz ellenség háborítja. Ellenük magas figyelő tornyot akar építeni, mely azonban, mikor már majdnem kész, mindig összedől. A csoda titkát egy sötétben megjelölő szellem, Nemere árulja el, „Amelyik asszony reggel elsőnek jön át a kis hidon, azt be kell falazni a toronyba, akkor az elkészül.”

A vajda esküt vesz két fiától és vitézeitől, hogy a titkot a nőknek nem árulják el. Mindenki megesküszik, de az egyik vajdafi, Kund, hazaférve megszegi esküjét és nejeinek, Emelkának, ki magyar vezér lánya, elmondja a titkot. Ez, hogy bűnbel szeretet sógora feleségét, Ivát eltegye az útból, felbuztatja őt, hogy korán reggel siessen a toronyhoz és kérje a vajdát, hogy térjék. Tarjánt a harctere követhesse. A esel sikerül. Az anyagi jóságú Iva korán kel, elsőnek megy át a hidon. A vajda kétségbeesve bír, de menyét befalazza. A esel azonban kiderül. Talabér, kit a vajda arra biztat, mikor az asszonyt siratja, hogy vegye el Emelkát, megtudva a valót, a rátkülmált nőt könyörtelenül leszakítja. Végül a halálos szomjúságtól való kőgödő magyarok enyhülésére Iva kőzárjából lius forrás csergedez. A vitézek megnyihlúv, örömmel hallják, hogy közeleg a felmentő magyar sereg és az átok megszűnt.

A darab muzsikája előkelő stílusban dolgozott, az énekéseket jól deklamálták, gyönyörű szépen hangszerelt, értékes munkája egy fényes magyar zenei tehetségnek. Dohnányi Ernőnek. Különösen szép z a zene ott, ahol a költői lelki zeneszerző tollára méltó helyzet akad.

Az Operaház munkája az újdonszínházrészlettel körül ez esetben teljes díszlettel érdemel. A szöveget magyarra átdolgozó Lányi Viktor munkája derék munka. Hevesi rendezés előrangú. A nem

Éppen könnyű technikai feladatok megoldása főkéletes. A premier szereposztása igen jó: Venczell Béla mint vajda, Szende mint Künd, Pilinszky mint Tardán meleg, dicsőítő elismerést érdemelnek. Elragadóan bájos és pompásan énekel Iva szerepében. Marschalkó Rózi. Külön dicsőretet érdemel Némethy Ellának az a lelkes komolysága, amellyel Emelkának vonásait pontosan megrajzolta. Kifűnő kobzos volt és nagyon szépen énekel Székelyhidy Ferenc. Kernerről nagyszerű betanítása és vezénylete után őszintén mondhatjuk, hogy csak hódolat illeti, nem bírálat!

A harmadik kép után, a szünet előtt hosszasan és melegen ünnepléte a közönség egy komponistát, mint a játszó művészeket, kiknek sokszor kellett a függöny előtt megjelenni.

ELTÉREK

„VAK VEZETŐ VILÁGTALANT”

Csak ezt a címet lehet adni annak az írásnak. Bécsből jött a hír. A napokban megalkult az oroszországi éhezést segítő egyesület. Milyen csodálatos: Bécs éhezéstől gyöngyén verő szive megdobant az óvénel még gyöngyében szóló szívverésekre. A Burg paradés természet gyűlték össze. Kopott, szegényes ruhájú emberek. Félretaposott cipős, rossz ruhás lányok, vért köpő, vékony csontú, álmódó, nagyszemű emberek jöttek össze. Rongyos ruhájukról leritt a nyomor tragédiáikat rejtő jelenléte. Lapos zsebkönyvből a nincstelenség fillérekedett. És mégis megalkult a bizottság, amely Dosmann Félix és Leonhard Franck osztrák művészeket választotta elnökül. Az egybegyűlték nagyon szomorúra vált arccal állapították meg, hogy vannak olyan emberek is, akiknek még rosszabb a sorsuk mint az övék. Itt azonban nem álltak meg. A tény konstataálásánál tovább mentek és azzal áldoztak, amivel tudtak. Legtöbbje a nyomor súlyát olyan sokszor érző művész ember volt. Névtelenek, kicsik, szürkék. A gazdaság és népszerecsés magas Parnasszusán ültő társaiak dobhartyját hiába verte sok százezer éhező gyerek rettenetes könyörgése, ők siketék maradtak. Azok jöttek, akik a hét hét napján csak kétfőn vagy három tudnak egy 300 koronás népkonyhái ebédet megfizetni. Azok, akik éveken keresztül az éjjeli menedékhelyek ingyenes vendégei. Azok, akik nyomoruk földresújtó terhe alatt emberek, tetteikben élő reprezentásai a krisztusi ígéknek. „Az ember jó”. Mit fognak adni? Nem hangzatos frázisokat, amelyeket a napilapok kürtölnék világra. Nem pözlő humanizmussal kipurcsolt részvétet könnyeket. Az előadó művészek a kávéházakban, szalonokban előadásokat tartanak. Fesztők nyilvános átvételére bocsátják képeiket. Névtelenek, még a jövő kéké ködébe álmódó szürkék fizikai munkát vállalnak. A jövedelem, amely az előadások-

ból, a képek eladásából, a végzett munkából származik, teljes összegében az orosz éhezők javára fordítandó.

Szegény éhező jó emberek.

— Az SHS.—magyar határkiigazító bizottság Somborban. Somborból jelentik: Az SHS.—magyar határkiigazító bizottság vasárnap Somborba érkezett. A polgármester felhívására erre az alkalomra a várost felbőgözték. A bizottság még vasárnap a rigyicai vonalra tekintete meg. Hétfőn a Bajmok—Tavankut vonalra szállt ki. A bizottság tisztjeit erre hétfőn este a Szoboda színházban a város bankettet rendez a bizottság tisztjeit.

— Változás a nagyköveti konferencia vezetésében. Páris lapok megerősítik azt a hírt, hogy Jules Cambon volt berlini francia követ, a nagykövetek tanácsának elnöke a legközelebbi napokban lemond, ellenben megcáfolják azt a hírt, hogy utódjául a Quai D'Orsay főtitkárát, a volt pétervári francia követet, Paleologue-ot fogják jelölni. Cambon utódjának személyében még nem állapodtak meg.

— Az entente lefoglalta az aacheni műgyémant fizikai készleteit. Berlinből táviratozzák: Az műgyémant tegnap megjelent egy belga bizottság és az entente névében lefoglalta a fizikai, elektrotechnika és dinamika intézetnek mindama készleteit, amelyeket a drótnélküli táviratozáshoz szükségesek. A lefoglalt tárgyak értéke meghaladja az egymillió márkát.

— Amerika visszahívja idegenben levő katonáit. Az amerikai szenátus most tárgyalja a hadügyi javaslatot. A törvényhozás nem adta meg a kellő eszközöket a hadügyi kormányknak, hogy fizethesse a Kinában, Panamában és Havajban levő amerikai csapatok költségeit. A kormány ezáltal még július előtt kénytelen a Rajnán álló amerikai katonákat visszavonni és a megszállt feladatok átengedni a francia csapatoknak. Havajból vissza kell rendelni 6500 főnyi katonaságot, Panamából 2000 embert. Németországból 5000 és Kinából 5000 katonát. A törvényjavaslat a hadsereg létszámát 11.000 tisztné és 115 ezer főnyi legénységben állapítja meg, holott ma 13.000 tisztné és 139.000 katona van fegyverben s ezt a hadügyi kormány az ország biztonság érdekében a minimumnak tekinti.

— Hangversenyek Becskereken. Két nagyon sokatígérő hangversenyre készülnek a közeli napokban Becskereken. Az első dr. Rigó Sándor, a milánói opera baritonistája tartja március 20-án este a kaszinóban; a második Kolos Janka becskereki származású hegedűművész szolo-estélye lesz, melyet szombaton, március 25-én tart meg a következő műsorral: Mozart: Sonata XI. Vieuxtemps: Ballade, Polonaise. Tshai-kovszki: Chant sans paroles Schubert-Ellmann: Ständchen. Kreisler: Liebesleid, Liebesfreud, Sarasate: Faust. Mindkét hangverseny iránt a legnagyobb érdeklődés nyilvánul meg.

— A subotical vonóségnyes második hangversenye. A Pátkay-Fröhlich-Bermel-Beeli dr. vonóségnyes társaság, amelyik első hangversenyével már bizonyoságot tett nem közönséges hivatottságáról, kedden este félkilenckor tartja a Városi Színházban második hangversenyét. A pompásan összeállított műsor felöleli a klasszikus és modern zeneirodalom egy-egy reprezentánsát Haydn és Dvorzak remekjeit. Zenei szencziója lesz a hangversenynek, hogy azon mutatják be Milojevic-nek, a beogradi konzervatórium európai híri professzorának egy vonóségnyesét, aminek ez lesz az első előadása Jugoszláviában. Milojevic egyike azoknak a zeneszerzőknek, akiket az európai nagy zenei nyilvánosság számontart s akiknek műveit francia és angol kiadók adják ki. Most bemutatandó vonóségnyesét a subotical vonóségnyesnek még kéziratban bocsátotta az illusztris szerző rendelkezésére. A hangverseny látogatottsága el fogja dönteni, hogy kiből áll a komoly zenei megrőtő közönsége Suboticián.

— Betörő származókat kölcsönző intézet. Berlinből jelentik: A berlini rendőrség az utóbbi időben elkövetett betörések és gyilkosságok nyomozásánál különös dolgokra akadt. Az elfogott bűnösök vallomásából kiderítette, hogy a betörésekhez és gyilkosságokhoz szükséges származókat megfelelő részesedés ellenében egy kölcsönző intézettől kapják. A rendőrség több ilyen intézetet fedezett fel, amelyeknek nem volt más hivatásuk, mint a bűntényekhez szükséges származókat kikölcsönözése.

(*) Fáklya. A Somfai János és dr. Hesslein József szerkesztésében Veliki-Becskereken megjelenő Fáklya című irodalmi és művészeti folyóirat legújabb száma a következő tartalommal jelent meg: Művészeti kultúrát! (felhívás). Hesslein József A boldogság (tanulmány). Etienne Thomas: A lázadó tavasz dicsőítése (vers). Lanka Gusztáv: A nőemlékeztető színekről divatlevél (1845-ből). Hans Heinz Ewers: Az előkelő Elly Barwald (novella). Péchy Margit: Versek. Pényes Samu: Jidli első változása (levél). Somfai János Babajáték (novella). Sugár Andor: Versek stb. Ara 3 dinár. Előfizetés negyedévre 30 dinár.

(*) Fegyenc és börtönörök csatája egy német vonaton. Görlichtből Berlinbe harminchárom súlyosan elítélt fegyencet szállítottak, akiket Berlinben különböző ügyekben ki akartak hallgatni. Mínt hogy a leghírhedtebb gonosztevők voltak közöttük, különös gonddal őrizték őket. Mégis sikerült az egyik állomáson a személynatról, melyhez vagonjuk hozzá volt csatolva, egy vasrudat elcseneni. Ezzel egyikük megtámadta az őrt, aki azonban előrántotta revolverét és segítségért kiáltott. A többi örök odorohantak, de odaszaladtak a többi fegyenc és is valóságos csata fejlődött ki. Csak nagy ügyfél-bajjal sikerült az öröknek megfékezni a lázadó fegyencet, akik ellen több revolverlövést adtak le, melyek egy hírhedt betörőt megsebesítettek.

(*) Arany kacsá vendégül egész éjlel nyitva, ételkéről és italokról gondoskodva van. 365

D'ANNUNZIO

D'Annunzio vénülő szatirfeje most második jelenik meg a fímei ég alatt. Az olasz nacionalizmusnak ez a neuraszténás, költőnek glóriázt kalandora, aki egy évvel ezelőt cikornyás manifesztumokkal, hősi pózokkal és az ardiák fegyvereivel királyosult játszott Európának, most újra felbukkant a fascistik meghódított városban. A nagy skandalumok harcias dogéja, az olasz Kipling, ahogy az olasz sovinizmus bigottsága és lelkesedése elkeresztelte ezt a fecségő, agyonreklamozott szász jelenőmet, ismét fellépett a politika pódiumára, hogy megmutassa a világnak, hogy a condottieri tradíciók nem veszték meg ki a szép-multu Italia földjéről. Mert ennek a piperkő költőnek mindig az volt az ambíciója, hogy tetteivel bizonyítsa az olasz imperializmust, hogy a manifesztumokkal és fegyverekkel váltás meg az olasz jövendő. Az olasz jövendő, a mit D'Annunzio öröme egyszer már kiverkedtek a doberádi halottak. De ennek a szatirfeje kalandornak kevés vér csorgott még az olasz tradíciókért, kevesen hallak meg a Nagyútidért és nem volt elég a harci riadókból. Neki még mindig vér kell, halál kell és bajonettek kellene. Az ő neuraszténtiájért, „költői eleményeire” legiök haldalmarsát kell ismét dübörögni az olasz földnek. Mert a vén szatir megint örülni akar, mert neki újra skandalum kell és komédia. Komédia, amiben ismét hős lehet, főszereplő és amiben újra ünneplést jelenjenja lehet az olasz imperializmusnak.

— Millió lopások a cseh minisztériumokban. A prágai Tribuna közli a berlini „Universal” leaptudósítóra jelentést, mely szerint a prágai kormány a különböző minisztériumokban óriási lopásoknak jött nyomára, melyek nagyság tekintetében mindeddig csaknem teljesen páratlanul állanak. A lopások összege jóval meghaladja a tizenkét milliót. A lopásokra különböző állami bevérsárlások adtak alkalmat. A visszaéléseket úgy leplezték le, hogy a számadási könyvekben hamis tételeknek jöttek nyomára.

— A Neue Zeit szerkesztőjét szabadlábra helyezték. Megirtuk, hogy Keks Jánost, a becskereki „Neue Zeit” szerkesztőjét különös körülmények között letartóztatták irredenta üzelmek gyanuja miatt. Annak idején házkutatást tartottak Keks lakásán és több újságot és levelet lefoglaltak. Azóta három hét telt el, amely idő alatt teljesen tisztázódott Keks ártatlansága és néhány nap előtt a pancsovai ügyesség Keks Jánost szabadlábra helyezte.

(*) Roth Olga kozmetikai intézetében Kr. Alexandrova-útcán 21. sz. alatt, az Angol-magyar Bankpalotájában, félelemlen, modern szépségápolás, arcbőrhámlasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szepők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményi, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyzappanok, arcfehérítő és szepők-kenőcsök stb. 434

(*) Elektromotorok és dinamók használtak, de jó állapotban levők, megvételre kerestnek. Krausz Miklós, Novisad, Futaska-útcán 22.

(*) I. M. Ovaia beogradi ügyvéd, telefon 1548. Kralja Milana 9. (az udvarban). Interveniál minden ügyben a hatóságoknál. Leveléz szerfel, nagygarul.

— **A belügyminiszterium cfo-lata a Pribicevics affériben.** Beogradból jelentik: A belügyminiszterium hivatalosan megcfo-lolja azt, hogy Pribicevics Szvetozar közkö-lalásügyi miniszter a beogradi rendőrigazgatóságnál március 12-én telefonon intézkedett volna az ellene összehívott népgyűlésnek betiltása végett.

— **Az új sajtótörvény.** Beogradból jelentik: Az új sajtótörvény elő-készítésére kiküldött bizottság a törvény alapelveit illetőleg már meg-egyezett. Az új sajtótörvény szerint a bíróság eljárás ezentul sokkal gyorsabban fog megtörténni, a bünt-vények viszont újval magasabbak lesznek. Sajtó újval elkövetett egy-szerű becsületsértés, vagy rágal-m-zás büntetésre 2 havi elzárás és 5000 korona pénzbírság. Azt a gyakorla-tot is meg fogja szüntetni a tör-vény, amely eddig érvényben volt, hogy tudnillik a sajtópörököt tanuk sorozatos beidézésével el lehetik oldáni. Megszünteti a törvény a fe-lőlős szerkesztő jogi felelősségét is. A törvény szerint az lesz felelős, aki a lapot tényleg szerkeszti, a-kinnek még az aláírt cikkeikért is fe-lelősséget kell vállalnia.

— **Achmed bég és az SHS. ki-ráltság.** Beogradból jelentik: A kormány hivatalos kommunikációt adott azoknak a híreknek a megcfo-lására amelyek egynehány külföldi lapban megjelentek. Az orosz kormány ugyanis azt a hírt terjesztette a hozzá közel álló lapokban, hogy Achmed bég SHS. segítséggel és fegyverrel győzött a felkelők felett. Az Albániában működő határkiigaz-ító bizottság jelentése már eljutott a nagyköv. tek tanácsához, amelyből világosan meg lehet látni azt az olasz kormány által terjesztett hírek alaptalanságát.

— **Az SHS királtság képviselői a génauai konferencián.** Beogradból jelentik: Az olasz kormány meghí-vása a génauai konferenciára megér-kezett. Ha az ország ügyel megenge-dik, akkor az SHS delegációnak Pasic Nikola miniszterelnök lesz a vezetője. Abban az esetben ha Pasicot vala-melyes okok akadályoznák ennek a tisztségnek a betöltésében, — akkor Ninicics Momcsilló külügyminiszter venné át a delegáció vezetését. A miniszterek közül valószínűleg dr. Ku-manudi is a delegációval megy Gé-nuába. — **Abramovics** közlekedési miniszterhelyettes, dr. **Todorovics** ke-reskedelemügyi osztályfőnök és dr. **Pessarovics** mint szakértők mennek a delegációval. Ez a névsor azonban még nem teljes, mert a végleges név-sort a legközelebbi minisztertanács fogja megállapítani.

— **A dobrovóljácok földet kér-nek.** Beogradból jelentik: Boszniában és Horvátországban lakó dobrovóljác-ök kérvényt nyújtottak be a parla-menthez, amelyben kérik, hogy a kor-mány sürgősen adjon földet nekik.

— **A hadinyereségadó elenyed-ését kérik.** Az 1920. évi hadinyereség-adó elenyedését kérte a spliti keres-kelemi és iparkamara a parlament-hez benyújtott memorandumában, amelyet — mint Beogradból jelentik — tegnap nyújtottak be a szkupstina elnökségének. Hasonló kéressel ford-ult a parlamenthez a szenyi ipar-kamara is.

(*) **A műrto közönség fotografu-sa Reményi.** Rudičeva-utca 4. Stí-lusos beállítású bali jelmez felvé-telék. 1442

— **A szlovéniai tartományfőnök Beogradban.** Beogradból jelentik: Dr. **Hirbar** szlovéniai tartományfőnök Beo-gradba érkezett. Tegnap délelőtti látog-attást tett a kereskelemi miniszter-nél, akivel hosszasan tanácskozott.

— **A novisadi hadinyereségadó-tárgyalások.** Novisadról jelentik: A hadinyereség adóját tárgyaló bizott-ság ma megkezdte működését. A felek névre szóló meghívót kapnak, így a tárgyalások a nyilvánosság tel-jes kizárásával folynak.

— **Lloyd George az angol hely-zetről.** Londoni jelentés szerint az angol sajtó még mindig napirenden tartja a kormányválság g. közeli bekö-velkezésének kérdését. A lapok egy-szólván egyértelműen úgy komment-álják a belpolitikai helyzetet, hogy Lloyd George bukása elkerülhetetlen és a koalíciós kormány rövidesen megszűnik. A kormányválsággal kapcsolatos sajtóhadjáratot, amely Lloyd George ellen irányul, bizo-nyos konzervatív, politikai körök irányítják, akik sehogy sem tudnak belenyugodni a mostani helyzetbe. Lloyd George, most mint jelentik kijelentette, hogy a kormányválsá-g-ról terjesztett hírek politikai célszat-lat kerültek a sajtóba. Véleménye szerint Angliának egyelőre szüksége van még a koalíciós kormányzásra és a mai helyzetben semmiesetre sem használna a kormánycsere. A kormányválságról szóló híreket — mondotta — tartózkodással kell fogadni.

— **Katonai diktatúra Bulgáriá-ban?** A Havas újsónak egy jele: A bolgár katonai párt megbuktatta a Szabamulovszky kormányt és ki-kiáltotta a katonai diktatúrát. Ez a hír még megerősítésre szorul.

— **Zavargások Kairóban.** A londoni lapok szerint, amikor az új egyiptomi szultán katonai disz-szempléről visszatért a városba, a tömeg zajosn tüntetett ellene. A rendőrség a zavargások során belelőtt a tömegbe. Sokan súlyo-san megsebesültek.

— **Testvérnyilkosság a buda-pesti Ganz-gyárban.** Budapestről jelentik: A budapesti Ganz-Danu-nyis gyár vasuti telepén vasárnapra virradóra meggyilkoltva találák Kur-csek János 24 éves kárpitos segéd-et, aki a gyárban dolgozott. A rendőrség Kurcsek két testvérét őrizetbe vette a gyilkosság gyanuja alatt.

(x) **Dr. Kosztolányi Árpád orvos** rendel Wilsonova-utca 34. szám alatt (a polg.iskola mellett) csecsemő- és gyermekbetegeknek délelőtt 9—11-ig, bör- és nemibetegeknek délután 3—5-ig. (Salvarsan-oltások végbajá-rnak). 9992

— **A palicsi nagyvendéglő új bérlelje.** Héttón adta bérbé a város a palicsi nagyvendéglőt és kávéházat nyilvános árlejtés útján. Az árverésen ketten vettek mindössze részt, Szken-derovics Gyula városi adóhivatali tiszt-viselő és Csövics Jakab, a Városi kávéház volt bérlelje. Az árlejtés eréd-ményeképen a palicsi nagyvendéglő és kávéház bérletét három évre Szken-derovics Gyula kapta meg 20.600 dinár évi bérért. Csövics, a másik árverező csupán száz dinárral ígért be keve-ssebbet és ezért esett el a bérletől. A város 1100 dinárral több bér: kap már ebben az esztendőben, mint a tavalyi szezonban. A palicsi nagyven-déglő körüli kis üzlethelyiségeket a város egy évi időtartamra a napok-ban külön árlejtésen fogja bérbéadni.

— **A bécsi vásár.** Bécsből jelen-tik: A második nemzetközi vásár megnyitására vasárnap ráinisch elnök mondott beszédet. A vásárt már az első nap sokan látogatták.

— **Franciaország és Japán együtt alkánzzák ki Szibériát.** Parisból jelentik: A Chicago Tribune washing-toni jelentése szerint Slovisky, a távol keleti köztársaság ügyvivője közölte, hogy Franciaország és Japán a többi népek kizárásával en-ten-te-ot költöttek Szibéria kiakná-zására. Slovi ky szerint a távol keleti köztársaság úgy tudja, hogy jofré marsall japáni látogatásának tényleg az a célja, hogy meg-állapítsa a francia-japán entente részleteit.

— **Az angol kommunista kongresszusa.** Londonból jelentik: Az angol kommunista kongresszusa meg-nyitott. A nyilvánosságra hozott statisztika szerint a párt tagjainak száma egy év alatt megduplázódott.

— **Félmillió sikkasztás a Kassa-Oderbergi Vasut igazgatóságánál.** Mint Kassáról jelentik, a Kassa—Oderbergi vasut igazgatóságánál nagy viszályok jöttek rá, melyek félmillió cseh koronával káro-ították meg a vállalatot. Egész sor letartóztatás történt.

— **Egy millióval kevesebb az adófizető Amerikában.** Londonból jelentik: Az Egyesült-Államokban mu-tatkozó rossz üzleti viszonyok folytán az adófizetők száma egy millióval csökkent.

(*) **Dr. Sánta György** volt kórházi főorvos a téves híresztelésekkel szemben közli, hogy orvosgyakorlatát folytatja, betegekét felvesz ugyanannal renovált szanatóriumában (Guthrianus templom mellett) Subotican. (A név-és helyre kérem figyelni!) 641

SPORT

A suboticei birkozók sikere
Alig egy hónappal ezelőtt indult meg újbol, a Sand kelbelében a birkozósport, a suboticei birkozók máris nagy sikereiről számolhatunk be.

Két éve, hogy a suboticei sport-egyesületék felszerelését lefogal-tak, aminek következtében egyes sportágak teljesen megbővültek és a sportegyesületék főképp a főtball voltak kénytelenek kul-tiválni, mert ez befektetés nélkül a működésük bevétele révén nagy jövedelmhez is juttatta a klubo-kat. A birkozósport fejlesztéséről ezzel szemben kénytelenek voltak lemondani, mert a drága birkozó-szőnyeg beszerzése egyik egye-sületnek sem állt módjában.

Egy hónappal ezelőtt alakult meg a Sand birkozó-szakosztálya Schwarz Leó elnökletével, mely szakosztály maga köré gyűjtötte Subotica régi, neves birkozógár-dáját. Ezek a birkozók már két-héttel ezelőtt Somorban, vasár-nappal pedig Novisadon vettek részt a vajdasági klubközi birkozó-versenyeken és mindkét helyről győzelemmel jöttek el.

A sombori versenyen a Sand-nak négy birkozója vett részt, akik 3 első és 1 második díjat nyertek. Novisádon hat suboticei

birkozó vett részt, akik szintén 3 első és 1 második díjat szerez-tek győzelmeikkel, Pénczes, Kin-cses, Szőlősi, Kiss, Kramer, Bayer és Bán személyében. A novisadi verseny győztesei az érmeiken kívül szép dísz tárgyakat is kaptak jutalmul.

Az említettekén kívül a Sand birkozó szakosztálya több kezdő is beiratkozott, akik intenzíven foglalkoznak ezzel a sportággal és máris nagy előhaladást lehet náluk megállapítani.

E sportág előmozdítása végett a Sand is nagy klubközi birkozó-versenyre készül, amit körülbelül egy hónap múlva szándékoznak megtartani.

TÖZSDE

Novisadi terménytőzsde.
1922. március 20-án.
A mai üzletnapon, ének kereslet mel-lett, az arak főfélék tendáltak.
Kereslet volt búcsai búzabán 1750 ko-ronás árban. Kötés jött létre szerbiai árban és pedig 8 százelekes buza el-kelt 1580 koronás, 6 százelekes buza 1620 koronás árban.
Zabban kötés történt 1250 koronás árban.
Tengeriben élénk üzlet fejlődött ki. Novisad környéki ára ekei 1300 ko-ronás árban, szerbiai pári Beograd 1220 korona.
Lisziben történt kötés, 0-ás liszt szá-kal 2350 koronás árban.

Beograd tőzsde. Márc. 20. (Zárlat.)
Valuták: Devizák:
Font ... London ... 232
Fr. frank ... Paris ... 640
Dollár ... Newyork ...
Márka ... Berlin ... 3045
Lira ... Bukarest ...
Lei ... Szaloniki ...
Sokol ... Prága ...
Cseh ... Sofia ...
Osztr. ... Bécs ... 129
Napoleon ... Milano ...
Leva ... Genf ...
Drachma ... Budapest ...
Sv. Frank ...

Zürichi tőzsde. Márc. 20. (Zárlat.)
Devizák:
London ... 2253
Paris ... 4627
Newyork ... 513
Berlin ... 173
Milano ... 2910
B.pest. ... 663
Amsterdam ...
Bukarest ...
Prága ... 885
Zagrebe ... 155
Varsó ... 13
Bécs ... 07/8
Hollandia ... 07/8

Szűdapesti tőzsde. Márc. 20. (Zárlat.)
Valuták: Devizák:
Font ... 3600—30
Fr. frank ... 7360—90
Dollár ... 808—818
Márka ... 262/2—292/2
Lira ... 4050—4100
Lei ...
Sokol ... 1390—1400
Osztr. ... 10/4—11/4
Dinár ... 960—975
Napoleon ... 3040—80
Rubel ... 39/4
L. márka ... 17/4—18/4
S. frank ...
London ... 3550—90
Paris ... 7325 7500
Newyork ... 812/2—22/2
Berlin ... 275—285
Milano ... 4100—50
Bukarest ... 500
Prága ... 1392/2—1402/2
Bécs ... 10/4—11/4
Zagrebe ... 250—280
Roma ...
Zürich ... 15825—925
Varsó ... 1960
Svájcar ... 158—159

ÉRTÉKPAPIROK: Magyar hitel 1945, Osztrák 800, Papir 2775, Allamváltás 5050, Déllvasut 1570, Adria 7200, Szlovénia 1425, Készpen 12125, Salgo 6750, Ganz-Danubius 48800, Rima 2300, Atlan-tika 2856, Nasci 18700.

Bécsi tőzsde. Márc. 20. (Zárlat.)
Valuták: Devizák:
Font ... London ... 32500
Fr. frank ... Paris ... 6650
Dollár ... Newyork ... 7384
Márka ... Berlin ... 2537/8
Lira ... Milano ... 377
Magy. K ... Budapest ... 312
Lei ... Bukarest ... 52/4
Sokol ... Prága ... 128
Dinár ... Zagrebe ... 22/4
L. márka ... Varsó ... 170
Sv. Frank ... Zürich ... 1435
Amsterdam ... 2790

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Ezúton mondok köszönetet nagybátyámnak
Herzog Sándor

urnak, amiért volt szíves helyettem, engem a főleges költségektől megkímélendő, hogy nem vagyok vezérképviselőjük. Nem azért ugyan, mert „visszavonták”, hanem mert még folyó hó 1-én visszaadtam saját elhatározásomból a megbízást.

En is kérem az igen tisztelt vevőket, hogy rendeléseikkel forduljanak közvetlenül a céghez.
Deutsch Imre.

Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel tudatják

ö.zv. Weinhut Adolfné sz. l. Roth Lina

folyó hó 20-án délelőtt 10 óraker, életének 78. évében történt gyászos elhunytát.

A megboldogult hült tetemei folyó hó 21-én délután 3 óraker fog a gyászházból az izr. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Subotica, 1922. március hó 20.

Ö.zv. Ernst Józsefné szül. Weinhut Ilonka, Weinhut Béla, Weinhut Nándor gyermekeit, Dr. Ernst Ottó, Ernst Lenke, Weinhut Pál, Weinhut Andor unokáit, Weinhut Béláné szül. Rosenstok Erna menyét, Roth Vilmos, Roth József, ö.zv. Goldfalm Sándorné szül. Roth Emma, ö.zv. Krausz Farkasné szül. Roth Aranka, Roth Albert, Fürst Lászlóné szül. Roth Mariska testvéreit.

Fájlaltják még elhunytát rokonai és ismerősei.

POZIV.

Poziv na prvu redovnu glavnu skupštinu tt. »Tarić« A. D. u Subotici, koja će se održati dne 25. marta o. g. u 6 sati posle podne u prostorijama »Gradjanske Banke A. D. podružnica u Subotici«, s ovim dnevnim redom: 1. Izveštaj ravnateljstva i nadzornog odbora o poslovanju u god. 1921 2. Reezmera i račun gubitka za god. 1921. te podelenje apsoluovanozpu i raspodeljenje vifioinj odбору. 3. Izbor nadzornog odbora. U smislu § 5. društvenih pravila svaki učesnik je dužan svoje deonice, odnosno privremene potvrde barem 3 dana pre glavne skupštine položiti na Blagajni Gradske Banke, A. D. podružnice u Subotici. Bilanca stoji svakom deoničaru u prostorijama našeg zavoda na raspoloženju.

Stráfkocsi

2500 kgr. hordképes-ségű, teljesen új, féderes, eladó Zentai Béla vaskereskedő-nél Senta. — Ár 6500 dinár. 1826

POZIV.

Poziv na prvu redovnu glavnu skupštinu tt. Komercia A. D. u Subotici, koja će se održati dne 25. marta o. g. u 5^{1/2} sati posle podne u prostorijama »Gradjanske Banke A. D. podružnica u Subotici«, s ovim dnevnim redom: 1. Izveštaj ravnateljstva i nadzornog odbora o poslovanju u god. 1921 2. Reezmera i račun gubitka za god. 1921. te podelenje apsoluovanozpu i raspodeljenje vifioinj odбору. 3. Izbor nadzornog odbora. U smislu § 5. društvenih pravila svaki učesnik je dužan svoje deonice, odnosno privremene potvrde barem 3 dana pre glavne skupštine položiti na Blagajni Gradske Banke, A. D. podružnice u Subotici. Bilanca stoji svakom deoničaru u prostorijama našeg zavoda na raspoloženju.

Vlad Dimitrijević i M. Vitković
cipóraktára — BEOGRAD — Terezija 10.

Raktérukra érkezett nagymennyiségű amerikai

Walk-Over

TRADE MARK

valamint a többi világhírű cipőgyárakból is

női, férfi-

és gyermekcipő.

Különösen ajánlják nagyobb mennyiségű divatos és erős női- és gyermekcipőket. Eladás nagyban és kicsinyben jutányos áron. — Női cipők páronként 120 dinárig, Gyermekcipők páronként 60—110 dinárig. — Viszonteladónak nagy arányú kedvezmény. — Befió di megrendeléseket utánvéte mellett gyorsan és pontosan eszközölni

ELADÓ 92 LÁNC FÖLD

gazdasági épületekkel, 30 lánca buza vetéssel,
GINDER ISTVÁN, STARI BEČEJ.

NEUJAHR ÁGOSTON
ÉPÍTÉSZ IRODÁJA
NOVISAD,
JEVREJSKA-(FUTAKI) UL. 9. I. EM. TELEFON 316

Pályázati hirdetés.
A Kulai Hengergőzmalom Rt. egy vasbeton gabonasilót
szándékozik építtetni, amelyre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.
Az eredeti tervrajzok nevezett maiom kulai üzemvezetőségénél e hó végéig megtekinthetők.
1876

A legújabb rendszerű horvát, német és magyar betűs eredeti amerikai
írógép kapható
3000.— dinárért jótállás mellett **Deutsch Izidor** optikusnál Subotica, Alexandrova-utca 5. — Mindennemű írógépjavitások műhelyemben leggyorsabban, jótállás mellett eszközöltetnek.

Konjički major Bogdan S. Jevtović komandir 3. eskadrona 3. konjičkog puka izveštava nainteresovane, da će i ove godine puštati na kobile svoga pastuva vranča imenom „Viteza“. Konj je punokrvan anglonormanac (francuska rasa konja). Za uslove obratiti se majoru Jevtoviću lično u kasarni 3. konjičkog puka (husarska kasarna) na putu Subotica—Palić ili u njegovom stanu Boška Vujića ulica broj II. do željezničke stanice. 1888

GÖMBÖLYŰ ÉS SZOGLETES D-O-B-O-Z-O-K
írkák, noteszok, mindenféle üzleti-könyvek és raszterek izlases kivitelben, JUTÁNYOS ARBAN készülnek
FISCHER ERNŐ
doboz- és üzleti könyvek gyárában Kszadźiceva-ul. 26. (Saját ház.) Felvételi iroda: Pašičeva-ul. 9. Telefon 62.

Ponyvák és zsákok Rein Izsó Sombor
Weidinger palota. — Kérjen árajánlatot. — Telefon: Iroda 133. — Telefon: Lakás 106.

LACKNER DROGÉRIA

SUBOTICÁN, A HOTEL NATIONALLAL SZEMBEN.

**GUMMI SZIVACSOK
ÉS GUMMI KÜLÖNLEGESSÉGEK.**Legfinomabb
eredeti
amerikai**GÉPOLAJOK****CILINDEROJALOK**

elsőrendű

TOVOTTE ZSIRADÉK**OLAJOK****EDUARD KÖNIGSBERG**

legrégibb technikai vállalat Jugoszláviában

ROHICSI SAVANYUVIZ

ROJČ

A nyári szezonra ajánlatos már most a világhírű
ROHICSI SAVANYUVIZBŐL
a kellő mennyiséget biztosítani. Ár, szállítási mód
és feltételek megtehetőek**I. K. PANIĆ cégnél**a ROHICSI savanyúvíz vezérképviselete Szerbia,
Szerém, Bánát és Bácska (Novisad kivételével)
vezérképviselete

BEOGRAD — KNJEG. LJUBICE 9.

TAVASZI

VETŐBÜKKÖNY

és elsőrangú ÉTKEZŐBURGONYA kapható

TRGOVAČKO PROMETNO**D. D. ZA VOJVODINU**

ezelőtt DEUTSCH ZSIGA 1860

A világon elismerten legjobb

„PRIMARIUS„tengely védjegyjű kék és sárga
koesikenőcsöt a**„PRIMARIUS„**Első Subotica-i Vegyészeti Ipar-
művek Subotica gyártják.

Telefon 885. — Sürögőnyeim Primarius Subotica.

HUSVÉTI CUKOR

ES FÜSZERÁRUK KAPHATÓK

KÖRÖSI GÉZA CÉGNÉL SUBOTICÁN,
RUD'ČEVA-ULICA.**VIKTORIA „MUNDLOS“**VARRÓGÉPEK. Vezérképviselet Szerbia,
Bánát, Bácska és Szerémmegyére:**I. K. PANIĆ**kereskedelmi és ügynökségi vállalat
BEOGRAD, Knjeg. Ljubica broj 9.**ÜZLETHELYISÉG**kiadó Palánkán (Bácska) rövid-, diszmű- és
norinbergi áru szakmabeli kis- és nagy-
kereskedés részére. Az üzlethelyiség a
legforgalmasab helyen épült. Közlelbbít
a tulajdonosnál 1558
RESZELY KÁROLY PALÁNKA (Bácska).**Tanonc és kifutó**felvétetik az ENERGIA műszaki és
elektrotechnikai vállalatnál Subotica,
Aleksandrova ulica broj 7. l. emelet.

Egy alig használt

NATIONAL

Cash Register(pénztár) eladó. Cim:
FEHÉR DROGERIA
1812 Sombor.

Telef. 764.

OLCSÓ LISZT
és korpa kapható

KÁDÁR LAJOS FÜSZERKERESKEDŐNÉL

Halasi ut. broj 30. — Gyógyszertár mellett.

WEITZENFELD és TSA

SUBOTICA 000000 TELEFON 190.

Iroda: Városi bérpalota. Kötélgár: Sental-put
Alapítva 1902. 000000 Táviratcim: Kenderipar.**PONYVA**

ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS

Ajánl: Lópokrócsokot,
tűzoltó és kerti tömlő-
ket, ujlisztes, gabonás,
gyapju, toll, komló és
szalmazsákokat, mad-
rac és roletta szöveteket
juttatból és lenből, minden-
nemű házivásznat. **Zsineg,**
kötél és hevederek. 712**VETŐMAGVAK**a legjutányosabb áron szereshetők be
AGRARIA gabona és terményüz-
letben SUBOTICÁN
Huspiac. : Telefon 1-20.**LICHT-SALON,****SOMBOR.**A legújabb női és férfikalap modellek
megérkeztek. Női kalap átvarrások.
Állandó nagy raktár női kalapokban.**Prima szántóföld**52 és fél tánc, tanyával, mellékelítetekkel
örökön eladó. — Erdőkölőket utbaigazit
SCHOSBERGER JÖZSEF nygveá Subotica.**Vizmentes****LENPONYVA****érkezett nagyobb tételben**a világhírű Linificio cég milánói gyarából, csak Somborban kapható
Gombos Lajos zsák- és ponyvakereskedőnél Sombor,

Vilson-trg (Huspiac). Telefon 19. szám.

Saját érdekében kérjen árajánlatot, még ha meg is van elégedve eddigi szállítóival.
Saját ponyvavarró és javító műhely. 1328Nagyban s
kicsinyben

Korzó Mozi

Március 20—22-ig, hétfőtől—szerdáig

Buksi

Vígjáték 5 főtvoasban. — Főszereplő

Louise Lowelly.

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk hirdetői ügyekben felvilágosítást. Apróhirdetés egy szó 2 K, vastagbetűs és címzés kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés 10 szavú. Apróhirdetéseket felvevő: Subotica a kiadóhivatal, Alekszandra-utca, Lelchaház és Seblanger hízap. Áruháza a vasúti park mellett. Vidéken valamennyi felarústónk. • Előfizetési díj: havonta 30 din, negyedévre 90 din

Lifka Mozi

Március 20—22-ig, hétfőtől—szerdáig

Goliát Armstrong

II. rész. Nagy kalandordráma 7 főtvoasban

Főszereplő: Amerika legerősebb embere

Elmo Linkoin.

Paplanvarró

egy új üzlet részére jó fizetéssel Beogradban kap alkalmazást esetleg teljes ellátással. Bármilyen nyelven beszélhet. Leveleket azonnal erre a címre küldeni: V. Markovits, Csenei-ut. 20. Novisad. :: 1799

FOGLALKOZÁS

OK'eveles vagy nem ok'eveles gyógyszerész vagy gyógyszerésznő keres aprillis 1-re vagy 15-iki helyésre. Schiller Zoltán gyógyszerész Mokrin Torontalmegye. Gyógyszerésznők előnyben. 1859

Borbély segéd jobb munkasíllást keres. Cim György Lajos Bogojevo. 1850

Két kifizetőlyan a Bedő tőzsdében felvétetik. 1855

Felvétetik állandó munkára két jómunkás asztalossegéd, gépmunkához értők előnyben, Csuzdi asztalos Ada. 1835

Deutsches Frauleinsuche suche neben zwei 8—10 jährige Mädchen. Supraga Aleksandra Sar Stadtans.

OKI. gazda, 39 éves nőlen. szerb vallásu. 15 évi gyakorlattal uradalomban, banánál, esetleg nagyobb vállalatnál megfelelő állást keres „Agronom” jelleg alatt. 1829

Veszek tört aranyat és ékszereket mindenkinél magasabb árban. Alkalmi ékszerek eladása. Ékszerekre pénzülcstont közvetíték Pátkai, a Lombard zálogház volt becseise. Ivan Antunovic ul. 4. Novák-ház, 1520

Ócska és hulladékeket, vörös- és sárgarézet, ólomot, horgonyt és alumíniumot legmagasabb árban veszünk. Goldner Testvérek légszekerénygyár Subotica, Jugovicéva ul. 20. Ugyanított tanácsokat minden számba magas fizetéssel felvesznek. Telefon 134 szám. 1876

Bérbeadó kukorica alá szántóföld azonnalra — lánconként is. Cim a kiadóban. 1793

Francia órát ad komoly párisi hölgy, értékeznit lehet naponta 1—2 óraig délután, Bitoljska ulica 11. 1838

Gummibéigyzőt bármilyen nyelven 24 óra alatt készít Molnar Jozsef Subotica, Frankopanska-ut. 25. (613. régi szám) Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is felvesz.

Kereskedők, vendéglősök és hentesek figyelmébe! Elsőrendű

savanyú paprika, vizesuborka, káposzta

minden mennyiségben kapható a Kemény-féle ecet és konzervgyárban. Paprika 6 literes üvegekben körüli, belül 80 drb 40 Dinár. Kétszón edény. Hűzőhöz szállítás. Telefon 364.

Szöllővessző eladás

Eladó szőlészetemben amerikai sima és gyökeres vesszőfolyványok Noa, Szászoros, Delavare, Othello és a többi azonnali szállításra. Fiz érdeklődőknek felvilágosítást ad Resch Miklós utóda Novisad, Zrinji Petar-utca 2. szám.

TEL-ELADÁS

Egy földgyia hátszoba és egy fel hátszoba butor, több háztartáshoz való butorok, villanycsillárak elköltözés miatt olcsón eladók. Sienkiewic ulica 6. Kenyergvár mellett. 1811

Kifőzés és falatozó üzlet berendezéssel más vállalat miatt eladó és azonnal átvehető. Fűszer üzletnek is megfelel. Rudicéva ul. 2 szám. 1780

Egy kisebb családi ház a belterhez 5 percnyre eladó és azonnal átvehető. III. kör. Ljubljanska ul. 18. 1841

Kaphatók nagyban és kicsinyben mindenféle **hentesárúk** és különféle nyers-husok. Vidéki megrendelések is elfogadhatnak és pontosan eszközöztetnek **Korbecz Gyula** villanyerőre berendezett hentesárugyárában Subotica, Fő-tér (Hitelbank palotában). — — 1795

Mielőti szállodáját, kávéházát, vendéglőjét, cukrászdáját berendezné
kérjen árajánlatot

GOLDNER TESTVÉREK JÉGSZEKRÉNYGYÁRÁTÓL SUBOTICA,

TELEFON 134. TELEFON 134.

JUGOVICA-ULICA 20. SZÁM

Készítünk és a legolcsóbb áron szállítunk komplett szálloda, kávéház, cukrászdai és éttermi berendezéseket, jég szekrényeket, sörkimérőkészülékeket, az azokhoz szükséges alkatrészeket, rézcsapokat, különböző levegőszivattyukat, autogénnel hegesztett levegőkazánokat és cincsőveket, gyárak és malmoknak rézöntvényeket.

SZERB BANK ZAGREBBAN.

Alaptőke: K 108,000,000. Tartalékok: K 38,279,304
Takarékbetétek: 300,000,000.

Fióküzlet Subotican (Pašićeva ul. 4.)

Elfogad takarékbetéteket, folyósít kölcsönöket, leszámítol váltókat, vesz és elad csekkeket, devizákat, valutákat és lebonyolít mindennemű bankügyletet gyorsan és pontosan.

Fergaimas fűszerüzlet házzal együtt azonnal eladó és átvehető. Horváti Antal V. Mokranjeva ul. 59 szám. 1866

Zongora új Minjon (Luhner Pianino Modern 3 pedálos, Róster-Dresda eladók. Paje Kujundzic ul. 4. I. 3. 1767

Gyermekkosci jorkarban egy olcsón eladó. Cim a kiadóban. 1885

Lilom Majszesz Schampnon de Lys és Brillantin de Lys a legkiválóbb hair-ápolási kozmetikai készítmények. — Kapható illés gyógytárban, a toposta áteleneben.

Kipróbált, cín-képes veteleeny virág, uczerna és takarmán tepa magvakat 1. legolcsóbban szállít Bálog Lina virágere kedő, Bárány szálloda mellett. 1789

Husvétli tojásfesték kis-csütyben és nagyban lepcsőben Neuhaus i Kalmárnál szereztetők be. (Sokolska ul.) 1744

4-5 HP gőzlokomobit keresek meg telre — vagy kölcsön. Pongrác Imre fonó- és kötőiparvalla atok Stari Becaj. 1792

Staribecsen eladó ház Uri-utca 10. Cim Subotica I. kör. Kujundzic-ut. 42. 1809

KÜLÖNFÉLE

Butorozott szobát keres oye meklelen házaspár a belterhen vagy belterhez közel, lehetőleg fonvhasználatel — Alánlatok „Interkell 4m” L. 15. Subotica. Postafiók 34. címrendők. 1870

Kisebb szivógáz motor-malton akár hárbe, akár a berendezés más vállalat miatt eladó vagy használt rbe kiadó. Jól jövedelmező vállalat! Cim a kiadóban.

Bérbevennek 107—150 lnc jó földet. Cim Petr. 5 Serebinski-vinograd 168.

Özlethel 500 000 készpenzel társuánk. Cim a kiadóban. 1854

Főterhez közel egy elegánsan butorozott kávéház hátszoba aonnal kiadó Cim a kiadóban. 1887

Templomórák, toronyórák készíteset és javítását, valamint átalakít strombita hangu fújsára elvállalok. Az óra ütés helyett trombita hangon fut meg minden órát, ahány órák jelle az óramű. Villanyhárító szerelést és javítását elvállalom. Zs a Mihály toronyórák Bija 1845

ELFOGAD

INGATLAN VAGYON vételét és eladását, SZERB KÉRVÉNYEK megírását, UTLEVELEKRE VIZUMOT, LAKASSZERZÉST. ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÁS. KÖZVETÍT ingatlanokra pénzt legrövidebb idő alatt. — Továbbá hatóságí ügyben való eljárás.

EREMICS JÁNOS

ügynökségi és bizományi irodája SUBOTICA, AGINA ULICA 11.

öntöttvasedény

(fekete-fehér és kék-fehér színben) minden nagyságú és mennyiségben, eredeti gyári áron, zománcozott lemezedény, gyári áron „Sterling” csapágyfém, **horganyzott vaslemez** (05 és 06 m m méret és 16, 18, 20-as tetőlemez) rézmózsár, takaréktűzhelyek és egyéb vas- és fémaru csakis viszonteladóknek

Vermes és Gerő cégnél Novisad, Zeljeznicka-utca 66. — Telefon interakán 311. Kérjen részletes árajánlatot!